

FIKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

Ben Kedi Sesi Çıkarırım...

FİKİR PERVER

16. sayı
Kasım/2020

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 @fikirperverdergi

fikirperverdergi@gmail.com

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

M. Kemal Atatürk

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Ali Eser KOYUN
Beyda TOPAN
Cengiz YOZBATIRAN
Derya CORUK
Hatice ÇEVİK ERDAL
İrem Doğa DEMİRLİ
İsmail İGDELİ
Mehmet Ali KESKİNKILIÇ
Mehtap ŞAHİN ALTAY
Osman UZUNMEHMETOĞLU
Perihan AKTAN
Selcan AYAZ
Selim TOSUN
Şehnaz ORHAN
Şeyma ARKIN
Tuğba ÇELEBİ
Umut EVRİM
Zafer ERBAŞLAR
Zafer PARLAK

Editörlerimiz

Nazım Can GÜLDAL
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Mehmet Akif YARDIM

Tasarım

Mehmet Akif YARDIM

SİZ DE YAZMAK İSTER MİSİNİZ?

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver Dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşılmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 @gelecegimizkitapta

HARABATI HAKİR GÖREN BİR BEN VARDI...

Hayatımın en güzel günüymüş şimdi biliyorum... Her zamanki gibi başlamıştı gün. Nemli odamın duvarlarına değmişti yine parmak uçlarım.

Yorganım rutubetin vermiş olduğu ağırlıkla üstümde beton etkisi yaratıyordu.

Yine bu nahoş duygularla başlamıştım güne. Ev desem değil, kulübe desem değil ismini henüz bilemediğim bir yerde yaşıyorduk. Dört tarafımız kapalı görünüyordu ama gece karanlığında dışarıdan içeriye sızan araba ve sokak ışıkları aslında dört yanımızın ne kadar geçirgen olduğunu gösteriyordu.

Pencerelerimi açmak istemiyordum.

Perdeye elim dokunduğunda gözlerimi kaçırıyordum dışarıdan.

Ne yana baksam güzelliğiyle baş döndüren binalar vardı etrafımızda. Bazen penceresini açıp bebeğine sabah güneşi aldırın genç bir anne ile göz göze geliyordum. O bana acıyarak bakıyordu, bense onun gipürlü perdeler ardındaki hayatını imrenerek izliyordum.

Şu soba kurma derdim olmasa. Çocuklara ne yedireceğimi düşünmesem. Çamaşırlarımı balkon güneşinde sallandırabilsem.

Böyle dalıp dalıp gidiyordum başka hayatlarda olma ihtimalime. Günde kaç kez kaçırıyordum kendimden bilmiyorum.

Çocukları yedirip okula gönderdim.

Geceden eşimin topladığı tahtalarla ısıtmaya çalıştım evimizi.

Akşama ne yapacağımın telaşına düştüm.

Mutfakta piknik tüpünde tarhana çorbası kaynattım bol sulu. Çocuklar köfte istiyordu ama ben tarhananın yanına patates yemeği yaptım.

Geçen gün, köşe başındaki büfenin önünde küçük oğlumun köfteciyi nasıl izlediğini gördüm. O bakışlar altında ezildi yüreğim. Çaresizlik nedir yokluk nedir yaşamayan bilemez!

Kim bilir karşı apartmanda kaç evde etli yemek yapılmıştır.

Etin kokusu bile insana tokluk duygusu verir.

Evde televizyon olmadığı için sadece penceren dışarıyı izleyebiliyordu gözlerim. İşe gidenleri, elinde çocuk arabasıyla bebeğini gezdirenleri, alışveriş torbalarını taşımakta zorlanan hemcinslerimi.

Kedimin miyavlamasıyla bölündü sokak izlemeleirim. Dışarıdan bana bakıyordu masum gözleriyle, yemek istiyordu belli.

Pişirdiğim patates yemeğinin suyuna kurumuş ekmek doğrayıp, evin girişinde ki yemek kabını doldurdum.

“Tekir gel buraya” diye çağırdım onu. İsmi bilen kedilerdendi. Önce kokladı kabını sonra yemeye başladı. Belli ki acıkmıştı.

O yemeğini yerken ben usulca boynunu seviyordum. Yayıdığı titreşim parmaklarımdan elime elimden koluma, kolumdan tüm bedenime geçiyordu. Titremeye başlamıştım.

Bedenimden bastığım zemine geçiyordu titreşim dalgaları. Git gide artarak ne olduğunu çözemediğim büyük bir sarsıntı başlamıştı her tarafta.

Hayran olduğum binalar hayal görmüyorsam ve bu bir illüzyon değilse sağa sola gidiyordu. Başımı diğer tarafa çevirdiğimde bordo renkli, ferforje balkonlu site de aynı hızda sallanıyordu. Sallanmalara bir de çığlık sesleri ekleniyordu. Neler olduğunu anlamaya çalışırken çevremdeki binaların büyük bir hızla yıkıldığını gördüm. Sanki bir felaket senaryosunun içinde, camekan bir bölmede kilitli kalmış, depremi sadece izleyerek olaylara tanıklık ediyordum gibiydim.

Birkaç saniye içinde her taraf toz bulutu içinde kalmıştı. Ben tekiri severken o patates suyuna bandırılmış ekmekleri yerken her şey olup bitmişti. Geçirdiğim şok uzun bir süre beni çimenlerin üzerinde hareketsiz bırakmıştı.

İnsanların bağırması, siren sesleri, moloz yığınları arasında yardım bekleyen ismini bilmediğim komşularım hepsi ama hepsi aynı anda zihnimde bir kargaşa yaratmıştı.

Çocuklarımın sesiyle ayağa kalkabildim. İyilerdi ikisi de babalarıyla beraber bana sarıldılar.

Dünyada bu andan daha mutlu bir an yaşadığımı hatırlamıyorum.

Ama acı çığlıklar her yanımızdaydı. İçinde yaşamayı hayal ettiğim güzel binaların moloz yığınları arasında sesini duyduğumuz insanlara ulaşabilmek için çıldırır gibi mücadele ettik. Taşlar, betonlar birbirinden ayrılan demirler ellerimizi kesiyordu. Kıyameti canlı canlı izliyorduk.

Sabah bebeğine şarkı söyleyen anne ile göz göze geldik. Üşümüştü. Bebeği ağlıyordu. Bizim eve geldik beraber.

Pişirdiğim tarhana çorbamdan içirdim onlara. Eşim birkaç komşumuzu daha getirdi evimize. Küçük bir odada onlarca kişi olmuştuk. Neyimiz varsa paylaşmıştık.

Ne kadar çok şeye sahip olduğumuzu düşünüyordum bir yandan. Sabah yaşadığı hayattan şikayetçi olan halim depremin yarattığı enkazın altında ezilip yok olmuştu. Enkazdan havaya yayılan tozların içinden yeni bir ben doğmuştu.

Şikayet şükürle yer değiştirmiş ruhum huzur bulmuştu.

Başka evlere bakıp mutsuz olan o yabancı kimdi? Barakadan bozma evim gökdelenler arasında çatısı olup ayakta kalabilen tek evdi.

Şimdi soruyorum kendime asıl zenginlik neydi?

ISMARLAMA

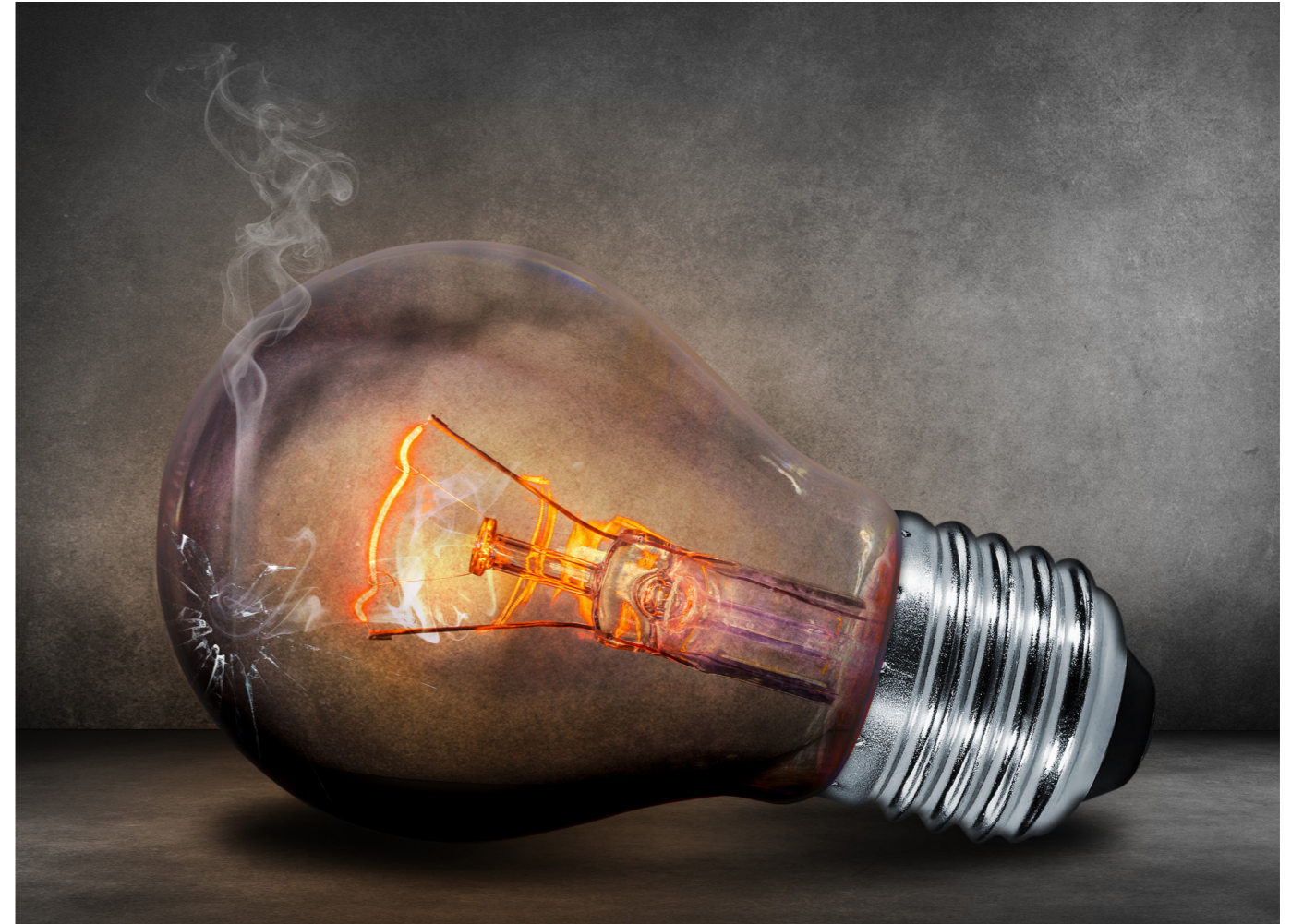
Telefonumun ekran ışığı yandı söndü. Baktım. Dergiden Mehmet Akif mesaj göndermiş. Diyor ki 16. sayının kapağı depremle ilgili olacak. Yazılarınızı da şu tarihe kadar gönderin. Bu, “yazınız ayın konusuyla uyumlu olursa iyi olur, bir de zamanında gönderin uğraştırmayın beni” demek. Ekim ayında da kızım “bu ay benim doğum günüm, benimle ilgili bir iki bir şey yazarsın artık” diyerek beklentisini dile getirmişti. Yazamamıştım tabi. Nedense ısmarlama yazmayla ilgili ciddi sıkıntılarım var. Okulda da kompozisyon yazamadım zaten. Çünkü hep konu verirlerdi.

Ne zaman ki düşündüklerimi belli kalıplar içinde sunmam beklense kendimi sıkışmış hissedirim. Topluluk önünde konuşmayla ilgili hiç sıkıntı yaşamadım. Kendimi “topluluk önünde konuşamayan değil de susamayan olarak tanımlarım”. Ama ne zaman bir konuşma yapmam istense, rezil olmaya- lım diye notlar alarak hazırlanmaya başladım. Lakin kendim aldığım o notlar bile içime sıkıntılar getirir. Nota bakarak konuşmam. Doğaçlama, en rahat

olduğum konuşma tarzıdır. Hepsinde de konuyu kendi istediğim gibi anlatırım zaten. Hatta odaktan çıktığım bile olur.

Bir dergide yazıyor olmak en azından bazı standartlara uyabiliyor olmayı gerektiriyor kuşkusuz. Yazımı hiç geciktirmem mesela, ses kaydımı da. Yazı tipim Times New Roman, boyutum da 11'dir. Yayıncılık açısından hassas konuları ve derginin değerlerini de bilir bunları asla ihlal etmem. Ama şu aylık konu kadar kendimi sıkışmış hissettiğim bir durum yok. Birkaç ay önce Neşet Ertaş'ın “göz görmeyinen, gönül sevmeyinen” sözü üzerine uzun uzun yazacaktım ama derginin konusu bir anda Neşet Ertaş olunca kilitlendim kaldım ve yazamadım.

Şimdi Mehmet Akif depremle ilgili yaz diyor. Pardon, yazarsan iyi olur diyor. Her deprem sonrası jeologların altın çağını yaşaması gibi popüler tüm yazıların konusu da bu oluyor. Mehmet Akif'i de kırmamak istiyorum.

Sıcak bir Ağustos gecesinde Beşiktaş'ta birbirine bitişik eski küçük evlerden birindeydim. Ağustos sıcağında üzerime ince bir pike alıp tam uykuya dalacakken yer oynamıştı yerinden. 17 Ağustos 1999'du. Kapıya mı koşayım, kapının pervazına mı sığınayım? Ev yıkılacak mı? Ne zaman duracak? Ne yaparsam kurtulurum? Ne düşüneceğimi ne yapacağımı bilmeden geçen bitmek bilmeyen 45 saniyeydi. Hatırlayınca bile ürperdiğim, aman çağırılmayayım diye düşünmek bile istemediğim bu anı, benim için bu şiddette bir depremin atlatılacağı en hafif şekliydi.

Ben şanslıydım. Kim bilir kaç yıl önce yapılmış, içinde bulunduğum bu bina vicdanlı bir müteahhitin elinden çıkmıştı. Çıkmasa nereden bilebilirdim ki? Misafirlğe giderken bina sismik dayanım raporu mu soracağım? Ya da yetkili birileri tarafından denetlenip denetlenmediğini nereden bileceğim? Kaldı ki 1999'da da deprem mevzuatı belki vardı ama kimsenin umurunda ve önceliğinde değildi. Çünkü depremde yıkılan hep başkalarının eviydi.

Her depremin ardından sorgulamalar başlar ve her kanala bir jeolog davet edilir. Enkaz altından çıkarılan canlar için sevinilir, duygulanılır. Yardım organizasyonları yapılır. Her birimiz deprem uzmanı olur, fay hatlarının nerelerden geçtiğini ezberler, o döneme denk gelen apartman toplantılarında konuya parmak basarız. Hükümetler konusuna hiç girmiyorum. Bölgeye zaten anında intikal edilir ve kanayan yaralar sarılır, göstermelik bir iki sorumlu bulunup tutuklanır. Sonra? Sonrası yok. Yeni depreme kadar hepsi unutulur.

Deprem öldürmez, bina öldürür klişesini biraz değiştirirsek; “deprem öldürmez, insan öldürür”. Binayı inşa eden insandır, denetimini yapan da. Çıkarlar, standartların önüne geçerse ve işini yapması gerekenler yapmazsa daha çok yazı ister Mehmet Akif bizden.

YA SONRA!!!!

Sakince oturdum, gözlerimi kapattım. 20 saniye çok mutlu olduğum bir anı düşündüm. Belki de tam hatırlayamadan hızlıca geçiverdi saniyeler, süre çabucak doldu. Sonra tekrar 20 saniye gözlerimi kapattım ve yaşadığım ilk depremi düşündüm. Her bir saniye öyle uzadı ki anlatamam. Nefesim daraldı, kalbim yerinden fırlayacak gibi oldu, birden karanlıklar içinde kaldığımı hissettim. Geçmedi, o kadar kısacık süre bir türlü geçmedi...

Uzmanlar diyor ki "Deprem bir doğa olayıdır, afeti ise genelde insanlar oluşturur"

Dünya var olduğundan beri doğa olayları hep olmuştur ve olmaya devam edecektir. İnsanların ge-

nelde korkusu deprem değil depremin sonrasındaki yıkımlardır. Evet depremin sonrasındaki yıkımlardır diyorum çünkü depremin sonrasındaki o yıkımlar biz insanoğluna aittir.

Bir annenin evladına feryadı, bir babanın çaresiz bekleyişi, bir çocuğun öksüz kalması, bir gencin hayallerinin yok oluşu, yaşlı bir dedenin hayatının sonbaharında dayanılmaz yalnızlığı, kundaktaki bebeğin ailesini hiç göremeyecek olması. İŞTE AFET BU!!

Bu saydıklarımın olmasındaki en büyük pay biz insanlara aittir. Evlat yetiştiren anne-babalarda, öğrenci yetiştiren öğretmenlerde, mühendis yetiştiren

hocalarda, doğruluk dürüstlük öğreten alimlerde... Daha da sayılır ama kısacası tüm insanlarda. Yaşama hakkı herkesin eşit. Bu hakkı insanların elinden yine insanların alması bir afet değil de nedir ki? "Olacağı varmış, olmuş" demek de nedir? Bu şekilde dile getirmek bütün yanlışların üstünü kapatmaktır. Olanları görmezden gelmektir. En büyük kul hakkıdır." Ateş düştüğü yeri yakar." derler. Ama düştüğü yerle kalmıyor. Tutuşturuyor, her yeri sarıyor bazen. Biraz empati yapsak, o ateşin yakıcı sıcaklığını anlayabilsek acılar böyle çoğalmaz güzel ülkemizde. İnsan kendi iradesini, vicdanını, ahlakını, bilgisini, sevgisini en üst düzeyde hayata uygularsa

afet dediğimiz felaketler sadece doğa olayı olarak kalır. Maddi zararlar bir şekilde halledilir. Ya edilemeyen hasarlar ne olacak? YA SONRA ne olacak.... Ahhh canım ülkem, canım insanlarım. Keşke çabuk unutmasak acıları, keşke unutmasak da daha kalıcı çözümler bulsak ve uygulasak. Ah, vah demek zorunda kalmamak, suçu başkalarına atmasak. İnsani özelliklerimizle yaşayıp insan gibi göçüp gitsek. Arkamızda sadece güzellikler bırakabilsek.

Farkındalıklarımızın artması temennisiyle...

ÇİFT GÖKKUŞAĞI

Nasıl da kötü bir hava var dışarıda. Sanki gökyüzünün bir yanı kara bulutlar, bir yanı sonsuz mavilik, sonsuz gün ışığı. Ve yine çıkmış çift gökkuşağı. En son böyle bir havayı bundan tam yirmi bir yıl önce yaşamıştım. O günden sonra hiç böyle bir hava durumu yaşamamıştık. O yüzdendir ki yıllar önce psikolojik tedaviyle yemeyi bıraktığım tırnaklarım yeniden sığınmıştım. Pencereden en uzak koltukta, dizlerimi çeneme kadar çekmiş, parmağım ağzımda ileri geri gidip geliyordum. Hâlbuki ne çok zaman harcamış, kutularca ilaç bitirmiş, kaç psikolog koltuğu eskitmişim. Peşimi bırakmadı işte, geri geldi.

Tıp fakültesinden geçen yıl mezun oldum. Hemen kadro aldım bir devlet hastanesinin acil bölümünde. Almalydım. Çünkü yirmi yıla yakın zamandır burslu okuyordum. Artık borcumu, en azından mesleğime başlayarak ödeyebilmeliydim. Vefalı bir öğrenciydim, hiç aksatmadan, hiç sene kaybetmeden atladım basamakları. Gerçi böyle olmasa ne olacaktı ki? Olan yine bana olacaktı. Anasız babasız, öksüz yetim bir kız çocuğu. O korkunç havanın bunca yıldır bana bıraktığı tek güzel şeydi vefa duygum. Yoksa benden götürdükleri, kayıplarım... Anlatmakla bitmeyecekti.

Annem, babam yittikten sonra teyzemle yaşadım

bir süre. Teyzem iki yıl kadar evli kaldığı adamdan boşanmış, sonra da kendini resmen bana adamıştı. Olmamış evladı yerine koymuştu ilk günden beş yaşındaki garip Seda'yı. Birbirimize yarenlik ettik demek isterdim ama maalesef ben teyzeme hiç destek olamadım. Dertlerim bitmedi, gözyaşlarım dinmedi, travmalarım bırakmadı peşimi. Herkes de beni haklı görse de bir tek ben kabul edemedim bu aşılmaz karanlık halimi. Belki tüm bu yaşattıklarımın birikimiyle de bundan beş yıl önce teyzem ağır bir felç geçirdi. Üniversite için yerleştiğim yurttan teyzem için geri dönmüştüm. Sağ tarafı artık benim onun. Eli, ayağı, gözü, kulağı... Rollerini değiştirdiğimiz günden beri de düşünmüyordum aslında o günü. Yani beş yıldır ara vermişim travmalarıma. Derslerimin yoğunluğu, teyzemin bakımı, evin sorumluluğu... İzin vermiyordu. Doğrusu iyi de olmuştu. Daha önce bağımlı gibi tükettiğim ilaçlarımı bazı günler unuttur bile olmuşum. Bu çok büyük bir gelişmeydi. Ama şimdi yine... Bugün... İşte yine o hava. Sanki gökyüzünün elimi uzatıp değebileceğim gibi gözükken yerleri dünyanın en güzel mavisiydi de o üst tarafı, yani uzaya yakın kısmı kara delik gibi yutuyordu maviyi. Bir an fırtına çıkıyordu, gören gözü görmez yapan, bir an o çift gökkuşağı. 'Hala

umut var' dedirten. Sonra yeniden fırtına, sonra yeniden güneş... Eminim bu havayı çok şehir belki de çok ülke yaşamamıştır uzun zamandır. Belki de en son yirmi bir yıl önce...

Bir ara teyzem bağırdı diğer odadan. Zaten hepimiz iki odamız vardı artık. O eski halı saha gibi evimiz yalnızca anılarda kalmıştı, tozu bile yoktu artık. Onun için tam konuşmasa da felçli yüzüyle hemen duymuştum sesini. Susamış kadın, su içirdim. Televizyonu açtım, mutlu oldu. O da korkmuş fırtınanın sesinden. Yine odama çekildiğimde pencerede bir ışık huzmesi belirdi, yok oldu. Dört beş saniye sonra da gök gürlledi. Neye kızdıysa yine bu kadar. Benim gibi o da ilacını almadıysa demek. Hemen ilacımı alıp, koltuğuma oturdum yine aynı pozisyonda, tırnaklarım yine ağzımda. Yatağa yatamıyordum bir türlü. Çünkü o gün de yatağımdaydım.

Henüz beş yaşında, saçları iki yandan örülü, beyaz elbiseli, küçük Seda. Öğlene kadar oynayıp yorulmuş, yatağıma uzanmıştım. Dışarıda kıyamet gibi bir hava. Bir kapanıyor, bir açıyor; tıpkı bugünkü gibi. Pencereden baktığımda havanın alt yarısının mavi, üst yarısının siyah olduğunu görmüştüm. Evimizin biraz sağında da çift gökkuşağı görünüyordu. Şaşırılmıştım. Sonra yine gök gürlledi, yatağıma

koştum. Annem bir ara korkuyor muyum diye beni kontrole gelmiş, pikenin altında bebeğimle oynadığımı görünce saçımın öpüp, pişmek üzere olan akşam yemeğine bakmaya mutfaka gitmişti. Babam da işteydi tabi o saatlerde. Dışarıdaki fırtına bir ara dinmişti sanırım. Çünkü ben de uykuya dalacak gibi olmuşum o sessizlikten istifade. Tam o anda anlamlandıramadığım bir şey beni uykumdan uyandırdı. Yatak altımdan gitmeye çalışıyordu sanki. Sonra bir çığlık geldi mutfaktan, sonra yine mutfak yönünden toz toprak savruldu. Korkudan kafamı yastığa kapattım, sonrası yok.

Kendime geldiğimde ilk duyduğum ses şöyleydi: 'Sesimi duyan var mı?'. Duyuyordum, sahibini göremesem de. Cevap vermek istiyordum, gücüm yoktu. Dudaklarım kurumuştu sanırım susuzluktan. Karnım da açtı ama onu çok sonra anlayacaktım. Hala yatağımanın üstündeydim ama benim de üstümde duvar vardı, üst kısmı komodinin üstünde kalmış ve hala nefes almama müsaade ediyordu. Biraz ileride babamın geçen yıl doğum günümde aldığı yeşil ayı. 'Yeşil ayı mı olur?' demişti annem. Bense çok sevmişim bu farklılığı. Pencere yatağıma çok yakındı ama artık öyle bir şey yoktu yerinde. Cam kırıkları vardı yerlerde, gözüme ışıkları geliyordu. Yeniden

duydum aynı sesi, ardından uzun bir sessizlik oldu. Kısık, tozlu ve sanki büyümüş bir ses çıktı benden. 'Buradayım, kurtarın beni.'

Enkazdan çıktuktan sonra tek tek öğrendim kayıplarımı. Önce evimiz, kredisi bitmemişti daha. Sonra annem. Babamı çok sonra öğrendim. Çünkü umutluydu iş yerindeki kurtarma ekipleri. Olmadı. İkisi de onlara uzanan ses dalgalarını ve elleri görmediler. Sonra teyzem, koşarak gelip bana sarılan, sonra çadır, battaniyelere sarılı bir Seda. Sonra kurtarıldığımı gören hayırsever bir insan, hayat boyu eğitim bursu ve yetimlik, öksüzlük ve terapiler, destekler...

Şimdi, yirmi bir yıl sonra yine aynı hava. Korkuyorum. Yıkılmaktan, nefes alamamaktan, kaybetmekten, sesimin yine zamansız büyümesinden, tozlanmasından. Belki de artık bir burs bulamam hayatımın geri kalanı için. Belki de hayatımın geri kalanı birkaç dakikadır bilmiyorum. Bildiğim

tek şey gittiğini sandığım travmalarım, hep benimlemiş. Yağan yağmurla yeniden üstüme yağmış, yıldırım gibi düşmüş. Aslında hepsi kalmış benimle ve ben de o enkazın altında yaşamışım meğer onca yıl. Adı afet olan ama kayıplara neden olan aslında ihmal edilen hayatlardı. Annemin hayatı belki de bir poşet çimentoymuş, babamınki bir avuç kum, denizden çıkarılmamış. Bir başkasının ki tuğlaydı, dayanıklı denilenden. Ötekininki bol sıfırsız para. Ve adına afet denildi, enkazı toplanıp gitti gencecik canların. Evimizle birlikte sönen ateşlerin de tozu bile kalmadı beyinlerde.

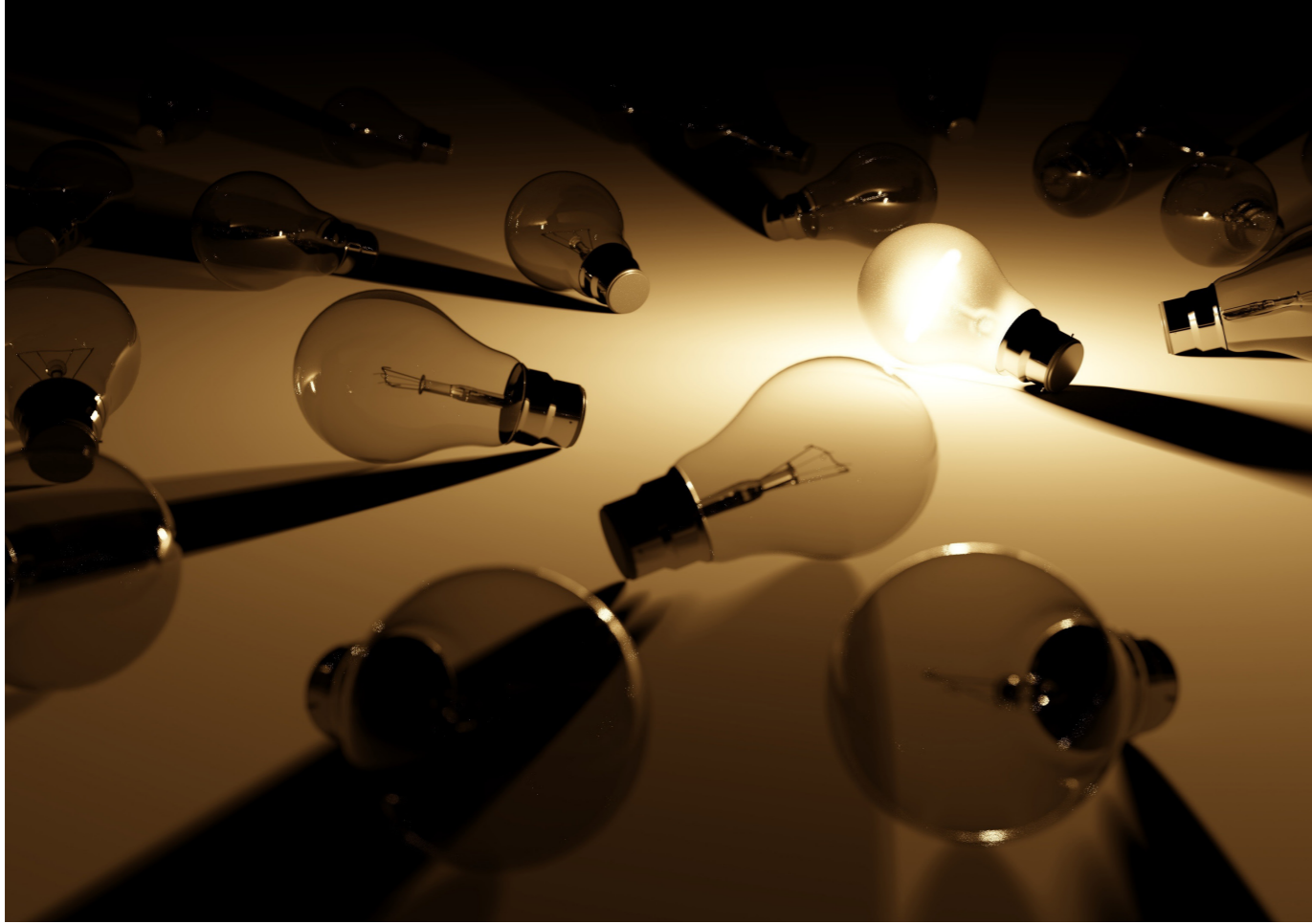
Ben yine, koltuğumun üstünde, dizlerimi çeneme çekmiş, parmağım ağzımda, sadece diliyorum, bu hava o hava olmasın. Yitip gitmesin Sedalar, Elifler, Sayralar...

Not: İzmir depreminde yitip giden hayallere ithaf edilmiştir...

SÖYLEMEK YETMİYOR BAZEN

17 Ağustos 1999. Hiç unutamayacağım bir gün. Aslında daha 4 yaşımdaydım. Belki unutturdum, küçük-tüm sonuçta. Ancak öyle zor günlerdi ki... Belli ki hiç aklımdan çıkmayacak. Ve 30 Ekim 2020. İzmir'de değildim ama 99'da ne hissettiysem daha bilinçlisini bu depremde oradakiler için hissettim yalnızca İzmir depreminde de depreşmedi bu hislerim Van, Elazığ yurdumun neresinde olursa olsun. Bunu yaşayan çok daha iyi bilir. En kötüsü de bir enkaz meydana geldiyse. Ah ah yüreğim orada atar işte. Mucizelere de şahit oluyoruz, izi asla silinmeyecek acılara da. Peki ya göstermelik yardımlaşmalar, ticarete dönen acılar... Neden böyle oldu diye sorgulamazken daha nasıl lehimize çeviririz dertleri. Birkaç gün sonra unutulup gider değil mi nasıl olsa? Yaşayan bilirmiş gerçekten. Keşke diyorum bazen keşke gerçekten insan olabilsek. Söyleyecek çok şey var da sadece söylemek yetmiyor bazen.

UMUT

Deprem... Sadece yeryüzü hareketleri midir yoksa yeryüzü hareketi olmadan da deprem gerçekleşebilir mi? Gelin bir dertleşelim.

İzmir'de olan deprem hepimizi çok üzdü, orada verilen mücadele ve yapılan küçük dokunuşlar ise hepimizin içinde zaman zaman küçük de olsa umutlar yeşertti. Umut... İnsan evladının içini her zaman kıpır kıpır eden bir duygu. Hepimizin bazı şeylere karşı olan umudu hep devam ediyor, bazen de umudumuzu tükettiğimiz zamanlar oluyor. Umudumuzun tükendiği, umudumuzu yiyip bitirdiğimiz, umut olmaya çalıştığımız zamanlar da oluyor. Ne küçük bir kelime umut, aynı zamanda da ne kadar büyük bir kelime umut. Başımıza gelen her ne varsa içinde hep bir umut vardır.

Benim umudum hiç tükenmedi, evet bazen sekteye uğradı, evet bazen çok darbe aldı ama insanlığa karşı olan umudum hiç tükenmedi. Her ne kadar insanlık, değerler anlamında ne kadar büyük depremler yaşasa da umudum hiç tükenmedi. Bana Masal Anlatma filminde denk gelmişim ve çok

etkilenmişim bu sözden; "Bana bak delikanlı. Nefes alabiliyorsan hala bir umut var demektir."

Nefes alabiliyorsak hala bir umut var demektir. Duyduğumuz, gördüğümüz ne kadar çok düzenbazlık, yalan dolan, ihanet, hırsızlık olsa da hala bir umut var. Evet her iki anlamda da depremler hepimizi çok etkiliyor, hem yeryüzü hareketlerinin meydana getirdiği deprem hem de insanlığın yaşadığı depremler. Her şeye rağmen umudumuzu kaybetmeden hareket ettiğimizde daha da yaşanılabilir bir dünyaya doğru yürüeyebiliriz. Zafer abim söylemişti bir keresinde konuştuğumuzda ona da dedesi söylemiş; "İyi insanlar kazanmaz, kaybedeceklerini bile bile iyilik yaparlar." Hep diyoruz ya kimseye zararım olmadığı halde neden benim başıma geliyor bunlar diye. Boş verelim ya varsın gelsin başımıza. Eğer biz iyilik yapmaya devam edersek belki de o umut hep yaşayacaktır. Benim hala umudum var, bu yazıyı okuyan, çevresine anlatan sizler sayesinde hala bir umudum var...

AMİNA

Amina, 17 yaşında Pakistanlı bir genç kız. 2014 yılının nisan ayında, okul dönüşü alıkonularak kendisine tecavüz edildi. Failleri delille tespit edip dava etmesine rağmen, beraat ettiklerini görmesi üzerine, davanın görüldüğü mahkeme binasının önünde kendini yaktı ve ölümünü başararak doğumunu devleştirdi. Türkçeli bir şair olarak onu ışıkla selamlıyorum.

Yaktın bizi Amina!
Hem de nasıl bir yakmak biliyor musun?
Bizim dilimizde Amina,
Çok sık kullanılan bir benzetmedir:
Yanmak ve yakmak fiili.
Sevdiklerimize mesela;
"Senin için dünyayı yakarım." deriz.
"Yanarım yanarım da bu işi beceremediğime yanarım"

diye hayıflanırız.
Çok haz etmediğimiz biri olursa,
"Bir yanlığını duyar görürsem yakarım"
diye esip güleriz.
"Canım çok yanıyor" diye feryat ederiz.
Bizim dilimizde yanmak ve yakmak fiili üzerine deyim ve örnek çok da,
Sen bizi öyle bir yaktın ki Amina,
Canımız yanıyor desek acımıza az gelir.
Yaksak dünyayı şanına varlığının,
Nerede yankılanır bu destansı hikayen!
Oturup beyhude dert yansak birbirimize,
Hatırana bir faydamız dokunmaz.
Bizim bir Nazım ustamız vardır Amina.
Hiç duymuş muydun?
Eminim uzun bir ömür sürebilseydin,
Onunla tanışır, çok da severdin.
Çok ünlü bir şiiri vardır bizim Nazım ustanın.
Neredeyse herkes bilir.

Dilimize çevrildi mi bilemem?
Çevrilmediyse de belki sen alır, çevirirdin
Pakistanlı bir ev sever olarak.
“Sen yanmasan” der bizim Nazım usta,
“Ben yanmasam, biz yanmasak
Nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa?”
Biz Amina, epeyce bir yandık aslında.
Hakkıyla hakkını vermeye çalıştık öğüdüne ustamı-
zın.
Değişik zamanlarda, muhtelif mekanlarda,
Farklı isimler ve ışıklı renk boylarında.
yandık yanabileceğimiz kadar da,
senin gibi böyle bu kadar sade,
böyle bu kadar birdenbire,
böyle kısacık bir an içinde,
hani bir yerlerde bir tanıdığa rastlayıp,
koşa koşa yanına gider gibi.
ya da oyun oynadığı kardeşine kızıp,
öfkeyle tokat atan hoyrat çocuğa

çok kızmış gibi yaparak tatlı tatlı sitem eder gibi,
konuğa kahve uzatır gibi,
çok kesin bir gerçeği,
çok kesin cümlelerle
yalın, net, tane tane anlatır gibi,
yananımız olmuş mudur bilemiyorum.
O gün okulda, hangi dersleri işlediniz Amina?
Matematik, tarih, edebiyat, coğrafya.
Jeanned’Arc’ı anlattılar mı hiç size?
Vera Figner’i, Olga Benario’yu,
Tarihin ilk gökbilimcilerinden biri olan
İskenderiyeli Hypatia’yı,
Rosa Lüksemburg’u, Simone de Beauvoir’yı, Joan
Baez’i,
Yahut bizim Kara Fatma’yı.
Hepsi de çok ısrarkeştir saydığım bu kadınların.
Hepsinin de huyu suyu,
Senin gerçekleştirdiğin bu eylemi duymaya yatkın.

Peki ya sen Amina,
Neydi senin kısacık ömründeki o dev dönüm nok-
tası?
Kim öğretti sana böyle dev gibi davranmayı?
Bir kibrit çöpüyle kundaklanabilir mi cehennem
dediğin?
Bir kibrit ne kadar anlamlı olabilir ki insan onuru
için?
Kim öğretti sana Amina, bu kibriti bu kadar ustaca
kullanmayı?

Yüzde yüz eminim ki Amina, sen ömründe bir cesur
kere de olsa,
Kesinlikle öpüşmüştündür;
Çünkü en az bir defa sevgiyle öpülmemiş hiçbir
kadın,
Kadın olmanın coşkusunu bu denli duyumsayıp,
böyle cayır cayır yanamaz!

Ve daha üzerinde tepinmeye başlamadan sevgi
canavarları,
Bedenini yok etmek pahasına
Benliğini korumaya karar vermemiş hiçbir insan,
böyle bir vahşiliğe elbette dayanamaz.
Belki bütün dünyada çeşitli zorlukları vardır;
kadın ya da çocuk olmanın.
Ama yalnız bizim ülkelerimize özgüdür;
Çocukken kadın olmak.
Senin güzel yüzünün sınımsız anısına,
Bir yolunu bulacağız Amina,
Bir yolunu bulacağız mutlaka.
Kocaman insanlar olunca bile, hayta çocuk kalma-
nın!

SESİMİ DUYAN VAR MI?

Sarsıntı sadece yeryüzünde olmaz ve yıkılan yalnızca binalar değildir. İnsan, iç sarsıntıları sonucu enkaz altında kalır bazen. Yeryüzünde meydana gelen deprem sonrasında içler acısı enkazlar görülürken, insanın iç dünyasında oluşan enkazın görülme ihtimali de yoktur. Tüm varlığıyla kendini adanmış bir AKUT görevlisinin “Sesimi duyan var mı?” sorusuna aldığı cevap ya da dokunduğu soğuk bir beden tüm ruhunu etkisi altına alır. Belki de beş duyu bu yüzden vazgeçilmezdir, gerçekleri algılamamıza yardımcı olur. Peki, ebedî olan insanın duyuları gerçekten de beş tane ile sınırlı mıdır? Sonsuz bir varlık bu kadar sınırlı bir teçhizatla donatılmış olabilir mi? Sonsuz olan insanın, sonlu olan ne varsa bile isteye kendini ona mahkûm etmesi ne üzücü. Öyle kendine uzak ve farkında değil ki, sürekli etrafındakilere imrenmekle meşgul. Bu yüzden hep bir şikâyet, telaş, olumsuzluk ve karamsarlık kaplıyor dört bir yanını. Başlı dumanlı dağlar tür-

küsü dağlara değil de her birimize ithaf ediliyor adeta. Çünkü dağların değil bizim başımız dumanlı hem de burnumuzun ucunu göremeyecek kadar. İşte bu yüzden depremde yıkılan evleri, enkaz altında kalan canları, korku dolu gözlerle olan biteni anlamaya çalışan insanları ve canhıraş mücadele veren kurtarma ekiplerini içimiz giderek izliyoruz. Battaniyeleri, erzak kolilerini ve temizlik malzemelerini dualarımızı ve iyi dilekelerimizi aralarına katarak gönderiyoruz. Bunları gönderemeyenler de ekran karşısında iyi bir haber gelsin diye dök-tükleri gözyaşlarını gönderiyorlar, daha ne olsun. Deprem bölgesindeki canım insanları düş-tükleri yerden kaldırmak için güzel ülkemizin dört bir yanından eller uzanıyor, ne mutlu. Tüm bu güzellikler beni mutlu ederken aynı zamanda ağır bir sis gibi çöküyor yüreğimin gökyüzüne. İnsanlar göz açıp da gördüklerine bu denli duyarlı iken o gözleri neden kendilerine hep kapalı oluyor? Nice gönül dağları

yerle yeksan olurken onun altında kalan canlarını neden hiçe sayıyorlar? Kendilerine kurdukları altından köşklerin içinde oturdukları yüksek makam sandalyelerinde ‘sizinkiler, bizimkiler’ mücadelesi verirken neden “Sizinkiler, bizimkiler yok. Birbirimizi tanımamak var.” nidalarına sağır ediyorlar kulaklarını? Sonra o saltanat yerle bir olunca ‘Ben nerede yanlış yaptım?’ demek yerine ‘Zaten bana hep haksızlık ettiler!’ diyerek neden açılmayacak kapılardan çıkış arıyorlar? Deprem deyince hep Erzin-can, Kocaeli, Elazığ, İzmir geliyor aklımıza, lâkin hiç ‘ben’ gelmiyor! Hâlbuki sevmediğim bir işe gitmek için uyandığım her sabah yeni bir sarsıntı yaratıyor içimde. Bunun artçıları gereksiz yükselmeler, kalp kırılmalar, mesainin son dakikasında yarım kalan işi ertesi güne bırakmalar. En acısı da hepsinin altında kalan, her yeri yara bere içinde sızım sızım sızlayan ve ruhu kanayan ben! Kimsenin fark etmediği, enkazın en dibinde kalmış, kırırdamayı bırakın ses

çıkarmaya bile takati olmayan bir garip bencileyin. Ben beni fark edememişken kim nasıl fark etsin ki beni? Sevgili Betül Yağsağan ne de güzel özetlemiş bu durumu:

“Zaten ordaysan kaybolduğun bilinmez. Kaybolduğun bilinmezse arayanın olmaz. Arayanın olmazsa bulunamazsın. Bulunmazsan kurtulamazsın.” İnsan herkesten önce kendi depreminin farkına varmalı. Herkesten önce kendini o enkazdan kurtarmalı. Yapamıyorsa yardım istemeli, ses vermeli, el-aman nidaları gökleri titretmeli. Sonra yaralarını sarmalı. En önemlisi de ‘Ne oldu da enkaz altında kaldım?’ sorusuna dürüstçe cevap vermeli. Deprem öldürmez bina öldürür ya hani, içimize inşa ettiğimiz çürük binaları gözden geçirmeli. Fay hattına müdahale edemediğimize göre tüm gücümüzle hayatımızı sağlam temeller üzerine inşa etmeli. Sonra mı? ‘Sesimi duyan var mı?’ sorusuna ‘Buradayım ve seni kurtaracağım!’ diyerek cevap vermeli...

FAY KIRIĞINDAN ARTA KALAN ANILAR

Ne zaman bir aynaya baksan,
Bakarsın, bir fay kırığından arta kalan gönlüme.

Ne zaman bir ses gelse gidişinden,
İner, yüreğime Pülümür'deki yaşlı kadının yüzü.

Ne zaman düşse, tenime anılar.
Elim kalır, bir kolonun altındaki fotoğrafta.

Ne zaman sarsa, bir oda sıcaklığı gözlerimi;
Gözlerim kalır, yardım edin diyen o çığlıkta.

Ne zaman bir sen düşünsem,
Zaman yıkılır, keşkeli duvar diplerinde.

Ne zaman yarın belki dese dudaklarım;
Ayaklarım boğulmaya başlar,
Dünün deniz kumlu bataklığında.

Ve bir sen ya da sana dair bir şey gelir,
Umutlarımdan arka kalan enkazın başına.
Bir ses duyumsar gözlerine bakan kulakların:

Sen git!
Sen göç eyle, birinci dereceden hayatlara.
Ben yaşarım, fay hattından artan kalan hayatları.
Yaşarım, Pülümür'deki yaşlı kadının ağlayışını.
Sen git!

İşte o zaman,
Gelen el,
Uzatılan su,
Silinen tozlu yüzüm,
Gözlerimdeki düşler,
Dönüşür kentsel dönüşüme uğramış bir gecekon-
duya.

1970 GEDİZ'DEN 2020 İZMİR'E NE DEĞİŞTİ?

Hatırladığım ilk deprem 1970 yılının bir kış gecesi geldi. Henüz altı-yedi yaşlarındaydım. Bir sarsıntıyla uyanmış şaşkın şaşkın etrafıma bakıp ne olduğunu düşünürken odaya giren babamın hemen giyinip dışarı çıkmam gerektiği bağıışıyla kalkıp giyindiğimi hatırlıyorum. Çoraplarımı zar zor bulup dışarı koşturdum. Başta dedem ve babaannem olmak üzere dışarı çıktığımızda komşuların da dışarıda olduğunu ve birbirlerine nasıl sallandıklarını anlattıklarını duydum. Zelde diye bir şeyden bahsediyorlardı. Babaannem ellerini açmış bir köşede dualar okuyordu. Ne okuduğunu 6-7 yıl sonra bizi ziyarete geldiklerinde 4000 civarında vatandaşımızın öldüğü Van Depremini hissettiğimiz Malatya'da öğrendim. Yine aynı duayı okuyordu. 'Zilzal Suresi' dedi. Arapçasından hiçbir şey anlamadığım için Türkçesini öğrenmek istedim. Zelde olduğunda okuduğunu insanların ölümü unuttuğu, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşadıkları

için Allah'ın onlara ölümü hatırlattığı gibi şeyler söyledi. Ben yine de baktım evimizdeki Kuran'ın Türkçe mealine. Şöyle diyordu:

"Yer o yaman sarsıntı ile sarsıldığı, içindeki ağırlıkları çıkarıp dışarı attığı ve insan: "Ona ne oluyor?" dediği zaman, o gün yer, bütün haberlerini anlatır. Çünkü Rabbin ona vahiy etmiştir. O gün insanlar, amellerinin karşılığı kendilerine gösterilmek üzere bölük bölük çıkacaklardır. Her kim zerre kadar hayır işlemişse onu görecektir. Her kim, zerre kadar şer işlemişse onu görecektir." (Zilzal suresi, 1-8. Ayetler)
Tabii burada anlatılan herhangi bir deprem değil; dünyanın sonunu getireceği düşünülen Kuran'da yazılı kıyamet senaryosunun bir bölümü. Eskiden beri insanların dinlerin de etkisiyle deprem ve diğer doğal felaketleri ilahi ikaz ve ceza olarak nitelemeleri bilinen bir durum. İnananlar başlarına gelen

felaketlerin insanların doğru yoldan ayrılmalari ve kötülükleri yüzünden geldiğine inanır. Doğadaki hiçbir olay tesadüfi ve nedensiz değildir onlara göre. İnsanları kurtuluşa götüren de peygamberlerin ve kutsal kitapların izinden giderek ve iyi şeyler yapıp kötülükten uzaklaşarak doğru yola girmelerinden başkası değildir.

Zamanımızdan iki bin küsur yıl önce de İsa peygamber de benzer şekilde halka öğretilerini sunuyor ve kendi yolundan gelmeleri için insanlara diyordu ki: “İşte bu sözlerimi duyup uygulayan herkes, evini kaya üzerine kuran akıllı adama benzer. Yağmur yağar, seller basar, yeller eser, eve saldırır; ama ev yıkılmaz. Çünkü kaya üzerine kurulmuştur. Bu sözlerimi duyup da uygulamayan herkes, evini kum üzerine kuran budala adama benzer. Yağmur yağar, seller basar, yeller eser, evi sarsar. Ev yıkılır; yıkılışı da korkunç olur.” (Matta 7: 24-28)

Küçüklükte duyduğum ve sonradan eski bir Türk mitolojisinden geldiğini öğrendiğim dünyanın bir öküzün boynuzları üstünde duran tepsiye benzediği ve öküz başını salladıkça deprem olduğu hikayesini zihnimde resimler dururdum. Köye amcamlara gittiğim zamanlar gördüğüm öküzün o zamanlar için en sevdiğim hayvan olmasında tüm dünyayı başının üstünde taşıyacak kadar güçlü bir hayvan olduğu bu söylencenin rolü var mıydı; bilemem.

Sadece bizde değil Yunan mitolojisinde de deprem söylenceleri var. Onlarda da Poseidon depremlerin sebebi ve tanrısı olarak görülüyordu. Ne zaman

kendini kötü hissetse ya da insanları korkutmak ve onlardan öç almak istese üç dişli çatalını yere saplar, deprem ve benzeri felaketlere yol açardı.

İşte o deprem gecesi etrafta kar olmasa da Eskişehir’in özellikle geceleri ortaya çıkan kuru ayazından buz kesiyordu ortalık. Bir iki saat geçmişti deprem olalı ama kimse evlere girmiyordu. Herkes sokaklardaydı. Büyükler kendi aralarında pilli radyodan dinledikleri haberleri birbirlerine ve eşlerine aktarıyor, daha yaşlılar dualar okuyor; kimileri çoğalan bina ve zinadan dolayı başımıza daha neler neler geleceğinden bahsediyorlardı. Bu arada bir araya gelen gençler büyüklerden uzakta gizli gizli sigara içip kendi aralarında muhabbet ediyorlar ve biz henüz okula başlamayan küçükler de bir o yana bir bu yana koşturup duruyorduk. Isınmak için ateşler yakılmaya ve karanlık sokaklar aydınlanmaya başladı. Bizim için eğlence çıkmıştı. Hem oynuyor hem de soğuğu fazla hissetmiyorduk. Bizi ayıptır günahtır diye susturmaya ve durdurmaya çalışan anneler de bir süre sonra boş vermişler; kendi aralarında dedikoduya başlamışlardı. Hatta bir iki saat sonra evlerden gaz ocakları çıkartılıp çaylar demlenmişti bile. Ara sıra evlere girme cesareti gösterenler meydana gelen artçı depremlerle hemen dışarı çıktıklarından sokaklardaki kalabalık azalmıyordu. Her köşe başındaki ateşin etrafı ısınanlar ve sohbet edenlerle çevrelenmişti. Hatta Hidrellez gecesiymişçesine yakılan ateşlerin üstünden atlayanlar bile vardı. Artık deprem unutulmuş bir şenlik havası yaşanmaya başlamıştı

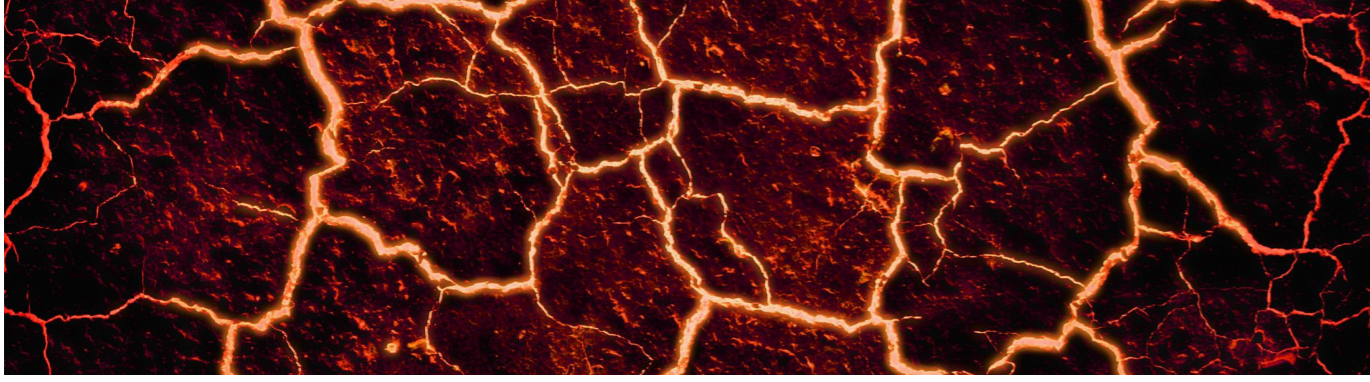

sanki. Türkü söyleyenlerin yanı sıra kavga edenler bile vardı. Keşke her gece böyle olsa diye düşünmeye başlamıştım ama uykum da gelmişti. Ne zaman evimize girip uyuduğumu hatırlamıyorum. Ertesi gün uyandıığımızda Kütahya’nın Gediz ilçesinde 7.2 büyüklüğünde bir depremin olduğu ve binden fazla insanın öldüğünü on bin civarında binanın yıkılmış veya aşırı hasarlı olduğunu öğrendik. ‘Gediz yıkıldı Türkiye kan ağlıyor.’ başlıklarıyla çıktı ertesi günkü gazeteler. Meydana gelen deprem, Gediz’in üstüne korkunç bir kabus gibi çökerken ilçeyi de bir anda yurt ve dünya gündeminin ortasına oturtmuştu. Bir yanda zifiri bir karanlık ve karanlıktan kopup gelen çığlıklar, yardım dileyen acı dolu iniltiler, yangınlar, cayır cayır yanan insanlar, korku, dehşet, çaresizlik ve aniden başlayan yağmur varken ve hiçbir şey bir önceki gün gibi olmazken diğer yanda hayat dört beş saatlik bir kesinti sonrası eskisi gibi kaldığı yerden devam etmişti. O insanların durumuna yürekten üzülyorsak da ateş düştüğü yeri yakıyor; hayat devam ediyordu. Tıpkı 30 Ekim İzmir Depreminin sonrası gibi.

1970 Gediz Depremi, ilçe tarihine acılar yaşanan bir felaket olarak geçti. Ateş her zaman düştüğü yeri yakardı. O gün de öyle oldu. Ancak ateş bu kez 26 bin konutun üstüne birden düşmüştü. Uzmanlar bu depremde bu kadar çok konutun zarar görmesinin en önemli nedeninin depremden 50 yıl kadar önce 1918’de meydana gelen ve yöre halkının Koca Yangın olarak bahsettiği Büyük Gediz yangınından

sonra evlerin tamamına yakınının yanmış ve kasabanın yoksul halkının o günün koşullarında yanan evlerinin yerine hangi malzemeyi bulduysa onu kullanarak yeni evlerini yapmış olmalarıydı. Peki, yapılar o zamanın deprem yönetmeliğine uygun yapılsaydı sonuç aynı mı olurdu? Uzmanların bu soruya yanıtı şöyle olmuştu: “Deprem, binalarda oluşabilecek hafif çatlaklarla atlatılabilirdi.” Ancak ‘Hafıza-i beşer nisyan ile maluldür,’ derler. Yani insan unuttur. Gerçi, unutmamanın insana bahşedilmiş bir özellik olduğunu da düşünüyorum. Çünkü unutmazsak belki de yaşam sürdürülemeyecek ve yaşadığımız acılar daha da acı verecek. Hatta güzel şeyleri bile bazen unutmak iyidir, çünkü güzel anıların hatırlanması bile bazen acı verebilir. Ancak burada unutulmayıp alınması gereken dersler var. Bu dersler alınmadığında tecrübe denilen bilgi birikimi de anlamını kaybetmekte ve gerek maddi gerekse manevi anlamda bir ilerleme söz konusu olamamaktadır. Hatta, Mehmet Akif’in “Geçmişten adam hisse kaparmış / Ne masal şey! / Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi? / Tarihi “teker-rür” diye tarif ediyorlar / Hiç ibret alınsaydı, teker-rür mü ederdi?” dediği gibi yaşanan acılardan ders alamadığımızdan benzer acıları hatta daha fazlasını yaşamak zorunda kalıyoruz.

Benzer şekilde ülkemizin karşı karşıya bulunduğu deprem gerçeği karşısında geçmişte yaşadığımız depremlerin bize aldırması gerekli tedbirleri al(a) mamamızın bir felakete yol açtığını bundan bir ay

önce de ulusça hep beraber yaşadık. Gediz depremine benzer bir deneyimi 50 yıl sonra 30 Ekim'de İzmir'de meydana gelen 6.9'luk depremde de yaşadım. Her ne kadar bu 50 yıl içinde çeşitli depremler yaşamış olsam da gerek şiddeti gerekse süresi nedeniyle bu derece etkilendiğimi hatırlamıyorum. Yirmi yıl kadar önce yaşadığımız 7.4'lük İstanbul depreminde de orada bulunmadığımdan dolayı bizzat yaşamamıştım. Evde eşimle beraber yaşadığımız 15-20 saniyelik sarsıntı esnasında devrilen vazolar, açılıp kapanan çekmeceler, birbirine çarptıkça ses çıkaran eşyalar ve merdivenlere koşan insan sesleri arasında masa başında birbirimizin ellerine sarılıp sarsıntının dinmesini beklemekten başka bir şey yapamamıştık. Hatta televizyon ekranlarında ve sosyal medya mesajlarında sık sık bilgilendirildiği gibi çok kapan ve sağlam bir eşyanın yanında yaşam üçgeni oluştur gibi bir depremde yapmamız gereken olmazsa olmaz tavsiyelerden hiçbirini uygulamak aklımıza gelmedi. Ancak sarsıntı geçtikten sonra üzerimize aldığımız birkaç giysiyle beşinci kattan merdivenleri kullanarak bahçeye çıkarken tüm apartman sakinlerinin pek de sakin olmadığını deprem esnasında evlerinin kapısını bile kapatmadan dışarı çıktıklarını fark ettik. Sitenin bahçesine çıktığımızda sitemizde yaşayanların -felçli olduğu için yürüyemeyen bir iki komşumuz dışında- hemen hepsinin dışarıda olduğunu gördük. Hatta o sabah vefat ettiği için evi taziyeye gelenlerle dolu komşumuz bile acısını yaşayamıyordu. Herkes birbirine geçmiş olsun dileğinde bulunuyor ve depremle ilgili sosyal medyadan aldıkları bilgileri birbirlerine iletliyordu. Depremin Gediz Depreminden farklı olarak deprem hakkındaki haberleri radyodan, televizyondan ve sosyal medyadan hemen almaya başladık. Dost ve akrabalarla telefon iletişimi kuruldu hemen. Bizim öğrenmek istediğimiz ve bizden alınmak istenen sağlık haberleri vardı. Şükür biz ve onlar iyiydik; yaşadığımız bölgede ve apartmanımızda sorun yoktu ama İzmir'in bir bölgesinde yüzlerce bina hasar görmüştü ve birçok vatandaşımızı kaybetmiş-

tik. 3500 evin tamamen yıkıldığı, 17000 binanın ağır hasara uğradığı, 33000 ailede yaklaşık olarak 80000 kişi barınaksız kaldığı, 1086 kişi hayatını kaybederken 1260 kişinin de yaralandığı Gediz depremiyle kıyaslandığında İzmir depreminde yıkılan bina sayısı olan 17, acil yıkılacak ağır ve orta hasarlı bina sayısı olan 1017 ve ölüm sayısı olan 116 sayısı oldukça düşük bir rakam. Ancak hayatını ve evini kaybeden bir tek kişinin bile olması bizi üzmeye yetiyor. Çocukluğumda bana eğlence gibi gelen deprem sonrası saatler şimdi azap saatlerine dönüşmüştü. Her ölü olarak çıkarılan vatandaşımızla ölüyor; her kurtarılan vatandaşımızla yeniden dünyaya geliyorduk. Deprem enkazından 65 saat sonra sağ çıkarılan Elif'in ardından, 91 saat sonra çıkarılan Ayda, Türkiye'nin umudu oldu. Onların canlı çıkarılması anında televizyon başına kilitlenmiş ve o anda Yaradan'a şükretmiştik gözyaşlarımızla. O anda ölenleri unutmuş Ayda'ya seviniyorduk ulusça. Ve birkaç gün sonra her şey yeniden eski olağan akışında sürmeye başladı. O kadar olay yaşayıp da nasıl hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam edebiliyor insanoğlu? Ama hayat devam ediyordu. Deprem sonrasında yıkılan ve tamamen harabeye dönüşen şehrin 7 km ilerisine yeniden bir şehir kuruldu ve yıkılan şehre "Eski Gediz" adı verildi. İzmir depreminde yıkılan binaların yerine ne olacağı tam belli değil. Ancak uzmanlar bu depremin en fazla zarar verdiği Bornova ve Bayraklı ilçelerinin eskiden beri var olan mevcut bir su havzasının üzerinde kentleşmeye gidildiğinden bu felaketin yaşanmış olduğunda hemfikirler. Kimilerine göre 6.6 kimilerine göre de 6.9'luk bu depremin de 7.2'lik Gediz Depreminin de nedenlerinin temelde aynı olduğunu söylüyor uzmanlar: Yapıların sağlam yapılmamış olması ve zemin etüdü eksikliği. Umarız bundan sonra bu gibi yerlere uygun standartlarda evler yapılır ve biz başka canlar kaybetmeyiz.

ÖZGÜRLÜK KUŞU

Ben;
Kendi benliğime tutsakken,
Sen;
Yürekten yüreğe sevgi taşıyan Özgürlük Kuşu,
Benim yüreğim de sevgilerle dop dolu
Gel götür insanlara
Götür ki; yaşansın hayat her damlasıyla
Ve söylensin her söz dobra dobra.

Ben;
Hürriyete tutsağım Özgürlük Kuşu
Barış dolu, umut dolu bir dünyayı özlüyorum
Öyle bir dünya ki;
Özgürlük güneşi ile
Sevgi filizlensin bahçelerde

Ve yeşersin kök salsın gönüllerde...
Düşlüyorum Özgürlük Kuşu.
Yürekler umut taşısın yarınlara
Kardeşçe yaşansın hayat.

Sen;
Yüreklerde kanat çırpın Özgürlük Kuşu
Sevgi, umut, birliktelik taşıyorsun yüreklerle
Çünkü; umutlar yaşanmalı...
Her kanat çırpışında özgürlük aşıyorsun
Her uçuşunda dost bir dünya taşıyor kanatların
Ve Onu
Avucuma bırakıyorsun umutlarla birlikte
Tüm insanlara, sevgi dolu bir dünya bırakıyorsun
Özgürlük Kuşu

YEPYENİ BİR DOĞUŞ

Bugün bir kavak yaprağının yolculuğuna şahit oldum. Bir sonbahar sabahı. Sarı kavak yaprağı, güneş daha güne merhaba demeden kâinata gözlerini açtı. Belki de bu, tüm ihtişamıyla göğe uzanan dallarda süzülüşü son gün olacaktı. Biliyordu, sonbahar onun hikayesinin bittiği mevsimdi. Peki hikayeler gerçekten de son bulur mu? Unutur muyuz o sarı yaprakları? Sonbahar gerçekten de son mudur? Kim bilir; belki de sarı yaprak yanlış biliyordur. Belki de tüm varsayımlarını çürüten bir gerçeklik daha vardır. Baharlar tükenmez. Her son başka bir başlangıcın müjdeleyicisidir. Her son yepyeni bir olgunlaşmanın habercisidir.

Ne diyorduk? Sarı kavak yaprağı... Evet o sabah kâinata gözlerini kasvet ile açtı. Son nefesini vereceği ve süzülerek yeryüzüne ineceği gündü. Sarı

yaprak aslında yıllarca bu anı beklemişti; ne çok merak etmişti taşı toprağı. Toprak anaya dokunmak, onu hissetmek tek dileğiydi. Sahi hiç düşündünüz mü? Yapraklar aslında son nefeslerini verdikten sonra onları besleyen, cefalarını çeken toprak anayla kavuşurlar. Nasıl bir tezatlıktır bu? Son ve sonun başlangıcı... Yaprak ömrü boyunca kurduğu hayallerine ulaşmıştır. Toprak anayla bir olmuştur ve kavuşmuşlar, hasret giderilmiştir.

Ne demiştik biz? Hikayeler son bulur mu? Bulmaz. Her hikâyenin bizim bilmediğimiz yepyeni başlangıçları vardır. Artık sarı yaprak içinde barındırdığı tüm minerallerle toprakta bir başka yaprağın içinde yaşayacaktır. Buna sonsuzluk diyebiliriz. Her son kendi başlangıcını inşa eder, er ya da geç.

KARMA MI?

Hayatta şanslı mı şanssız mı olduğunuzu düşünürsünüz genellikle? Ya da duruma göre yorumlar mısınız? Aslında genellikle başımıza kötü veya istemediğimiz bir şey geldiğinde şanssız, iyi veya istediğimiz bir şey geldiğinde ise kendimizi şanslı olarak tanımlarız. O zaman şans nedir? Bir takım rastlantısal bir olay değil midir sizce de? Çoğu emek vermeden aldığımız güzel sonuçlar karşısında “Şansımız yaver gitti.” der ve olayı şansa bağlarız. Aslında hayır. Durum bu kadar rastlantısal ve basit değildir.

Hayatta doğduğumuz andan ve şu ana kadar her şeyin bir sebebi ve sonucu vardır. Hayatta şans olarak tanımadığımız her bir olayı gözden geçirin ve daha sonra o olaya sebebiyet verebilecek diğer ihtimalleri. Her birinin birer sebebi ve tercih olduğunu göreceksiniz.

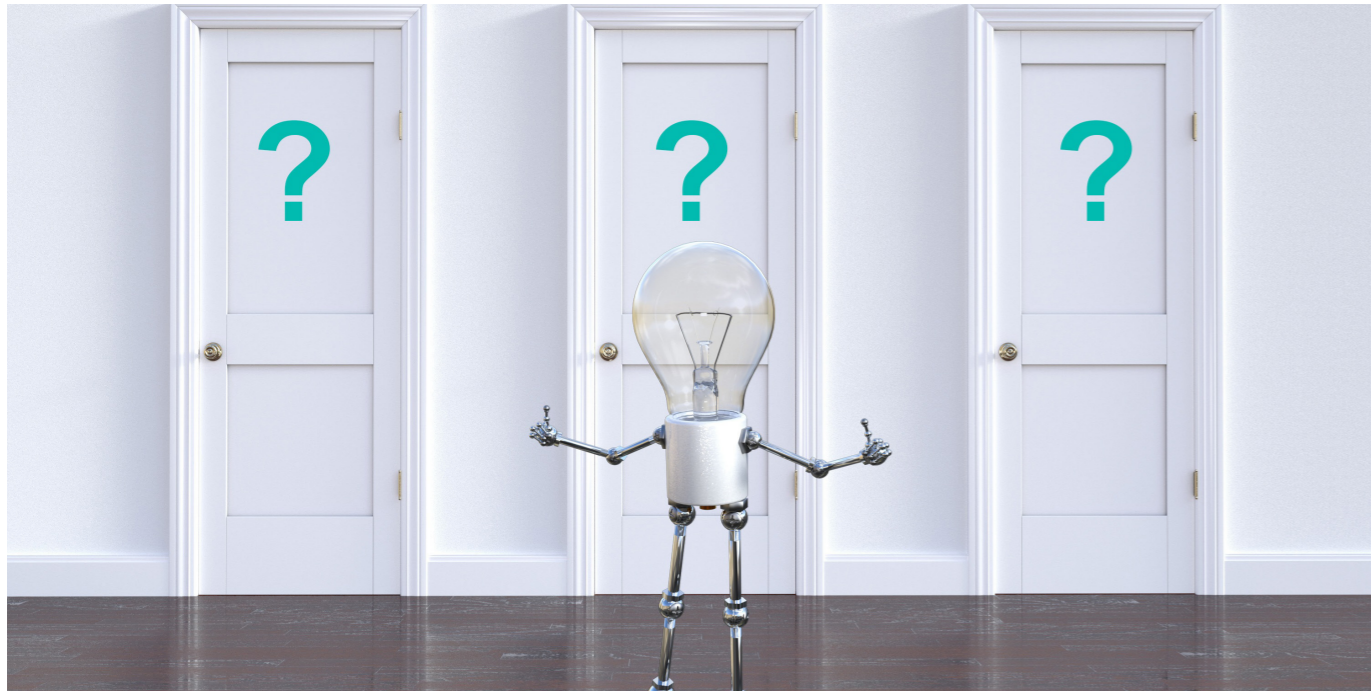
Yaptığımız her davranış ve seçimden sorumluyuz. Zamanı geriye alamadığımızı göre davranışlarımızı veya seçimlerimizi değiştiremediğimiz için ne yaparsak yapalım onun sorumluluğunu o an itibarı ile almış oluyoruz. İyi veya kötü her davranışımız er ya da geç bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Ne demiş atalarımız “İyilik eden, iyilik bulur.”

Biz şu anda ne yapıyorsak, hangi durumda bulunuyorsak, bunu kendimiz oluşturmuşuzdur, kendi

yaptıklarımızı ve başımıza gelenleri bilinçli ya da bilinçsiz olarak kendimiz belirlemişizdir... Elma tohumu ekip nasıl o ağaçtan armut bekleyemezsek hayattan da kötülük yapıp iyilik bekleyemeyiz. Kulağa belki saçma belki olanaksız geliyor. Her birimizin en az bir kere de olsa fark ettiği bir olay olmuştur. Ne eksikliği ne bir fazlası tamamen yansımadır. Yaptıklarımızı yaşayacağımız ufak gibi görünen ama büyük bir yansıma, aynadır.

Şu anda yaşadığımız her şey, geçmişte yaptıklarımızın birer ürünüdür. Herkes kendinden ve kendi düşüncesinden doğan eylemlerden sorumlu tutulmaktadır. Bir şekilde en son kararı yine kendimiz veriyor istemesek bile onun sorumluluğunu üstleniyoruz. Karmaya göre; herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda ve herhangi bir şekilde yaptığımız her eylem bir gün mutlaka size döner. Yaptığımız hiçbir hareketi geriye döndüremez, olmamış gibi davranamazsınız, er veya geç onun sonucuyla karşılaşacak ve yüzleşeceksiniz. Unutmayın kendinizden kaçamazsınız.

Hayat beklentilerinizi şimdi tekrar düşünün ve etki tepki yasasını unutmayın. Ne demişler; “Ne ekersen onu biçersin.” “What goes around comes around.”

Kariyer Yönetiminde Üç Soru Üç Cevap

Bu yazı bir ihtiyaçtan yola çıkılarak yazılmıştır. Bundan yedi yıl önce. Bir lisede verilen “Geleceğe Hazırlık Konferansı” sonrası yaşanan bir anıdan yola çıkılarak. Sosyal sorumluluk kapsamında lise son ve 11’inci sınıf öğrencilerine “Geleceğe Hazırlık” konferansına gidiyordum. Bir lise de 400 öğrenci vardı. Salon 200 kişilik. Okul yönetimi 2 ayrı grupta konferansı vermemi istedi. Aynı gün, benim için zor ve yorucu olacaktı. Ama konu gençler olunca akan sular duruyor. Konferansa öğretmenler de katıldı. Bir öğretmenimiz ikinci oturuma da katılmıştı. Matematik öğretmeni. İkinci oturumda görünce; “Hocam size tekrar olacak, konular aynı, şakalar aynı, hatta fıkra aynı” dediğimde, cevabı şu oldu: “Benim de iki çocuğum var, lisede okuyorlar, onlara anlatmak için bu oturuma da geldim. Çünkü en çok ihtiyacımız olan bilgiler bunlar. Bana sizin anlattıklarınız lise yıllarımda anlatsalardı belki başka bir kariyerim olurdu.” demişti. Bu beni çok etkiledi. Bir de başka bir lisede Gülizar. Konferans şöyle bitiyordu. “Hiç düşündünüz mü beş yıl sonra nerede olacaksınız? On yıl sonra nerede olacaksınız? Bugün 13 Kasım 2013, 13 Kasım 2018’de, 13 Kasım 2023’te nerede olacaksınız. Hayal edin hayallerinizin peşinden gidin.” Konferans bitti. Tam aracıma binmek üzere iken işte O geldi. Gülizar. “Hocam, çok teşekkür ederim. Bakın 10 yıl sonra sizi bulacağım ve benim nerede olduğumu göreceksiniz.” dedi kararlılıkla. İşte bu yazıya neden olanlar onlar. Ve Zafer Erbaşlar. Beni Fikirperver

ile tanıştırdı Zafer. İyi ki de tanıştırdı.

Burada sizlerin kariyer yaşamınızı yönetebilmeniz ve planlayabilmeniz için kendinize üç soru sormanızı ve bunların cevaplarını aramanızı isteyeceğim. Önemli olan doğru soru setlerini oluşturmak ve bunların cevaplarını bulmaktır. Bilimde bunun ışığında ilerler. Doğru soruyu sormakla. Çok yalın üç sorumuz var. Hazır mısınız? Bunlar sınav sorusu gibi zor değil, sıkıcı değil, ama hayata dair sorular olduğu için başucu soruları. Sürekli sormak ve cevabını aramak lazım. Bu soruları bir kere değil hayatınız boyunca sormanız gerekli. Çünkü kariyer hiç bitmeyen bir süreçtir. Sadece iş bulunca bitmez. Evet başlıyoruz sorularımıza. Birinci sorumuz: Ben kimim?

Ben kimim sorusu, aslında en temel sorudur. Çünkü öncelikle kendinizi tanımanız gerekli. Yani bir nevi teşhis gibi. Mevcut durumu ortaya koymak için. Ben kimim sorusu sizin mevcut durumunuzu ortaya koymaya ve tespit etmenize yardımcı olur. Kendinizi değerlendirirsiniz. Peki bu sorunun cevabını ararken hangi araçlar devreye girer? İşte bu araçlar sizin kariyer planlamanıza yardımcı olur. Bunlar sizin yaşam önceliklerinizdir. Yani ilgi alanlarınız, tercihleriniz, yönelimleriniz ve becerileriniz nelerdir, elde ettiğiniz başarılarınız nelerdir bunlara cevap bulursunuz. Başka bir anlatımla, kendinizi tanıyın, kişisel özelliklerinizi sürece taşırsınız.

nız. Süreç, kariyerinizi planlama sürecidir. General Electric’in 20 yıl başkanlığını yapan Jack Welch’in dediği gibi “Kendi yazgını sen kontrol edemezsen başkası eder.” İşte bu sözden hareketle, süreci sizin sırtlamanız gereklidir. Öğretmenler, kariyer merkezleri, okul, üniversite ancak size yol açar, kapı açar, oradan yürümek, koşmak size ait. İşte bu yolda yürürken, ben kimim sorusunu kendinize sorarken size yardımcı olacak birkaç cevap var. Kendimi tanıyorum ve seçeneklerimi biliyorum. İlgi alanlarımı biliyorum. Nelerden hoşlandığımı biliyorum. Yeteneklerimi yani neyi kolayca başarabildiğimi biliyorum. Meslekten neler beklediğimi biliyorum. Bu cevapları eğer biliyorsanız, süreci doğru yönetebilirsiniz demektir. Bu cevapları siz çoğaltabilirsiniz? Size, ben kimim sorusunun cevabına yardımcı olacak başka bir ipucu daha vermek istiyorum. Özgeçmiş hazırlayın. Doğumunuzdan bugüne kadar neler yapmışsınız, neleri başarmışsınız, bunları alt alta kronolojik olarak yazın. Evinizde, çekmece, dosya içinde, kitap arasında, sandıkta duran sertifika, karne ve diplomalarınızı, etkinliklerin fotoğraflarını, belgelerini çıkarın ve bunları tasnif edip, bir özgeçmiş yazın. Bu özgeçmiş yazınca, alt alta birkaç cümle ile sıralayınca hayatınızın kısa bir özetini, yaptıklarınızın bir özetini görmüş ve kendinizi tanımış, mevcut durumunuzu ortaya koymuş olacaksınız. Başka bir tabir ile kendiniz ile yüzleşeceksiniz. Kritik olan bu zaten. Gerisi daha kolay gelecektir. Teşhis birinci adımdır. Şunu da unutmamak lazım.

Her insan biriciktir. Her insan kendine özgüdür. Ben kimim sorusuna cevap bulduğunuz “Siz” biriciksiz. Sizden başka yok. Önemli olan karar vermek ve kararınızı kararlılıkla uygulamaktır. Ben kimim sorusu ile kendimizi tanıdıktan ve mevcut durumumuzu ortaya çıkardıktan sonra ikinci soruya geçebiliriz.

İkinci sorumuz: Nereye gidiyorum?

Bu soruya cevap vermeden birkaç güzel alıntı ile vereceğimiz cevaplar pekiştirmek istiyorum. Alice Harikalar Diyarı’nda kitabından küçük bir örnek. Alice bir gün ormanda yolunu kaybeder. Ve kedisine sorar. “Hangi yöne gitmem gerekiyor?” Kedisine cevap verir “Nereye gitmek istediğine göre değişir.” Öncelikle nereye gitmek istediğinize karar vermeniz gerekli. Çünkü rotası olmayan bir gemiye hiçbir rüzgâr yardım edemez.

“Nereye gidiyorum?” sorusunun cevabı araştırma ve bilgi toplama. Burada kısa ve uzun dönemli amaçlar için bilgi toplanır. Sağlıklı kararlar sağlıklı bilgilere dayanmak zorundadır. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunmamalıdır. Ankaradan İstanbul’a gideceğim. Veya İzmir’e gideceğim. Gideceğim yere göre yolumu, gideceğim aracı, zamanı, hava durumunu, kıyafetleri ve diğer hepsini belirlemek lazım. Gittiğiniz yerde o eksik, bu eksik dememek için. Yoksa sürprizlere hazır olmak gerekir.

Bu soruyu sorarken size yardımcı olacak birkaç alan bilgisi gereklidir. Bunlar kariyer bilgisi, iş dünyası bilgisi, kariyer araştırması sayılabilir. Bu bilgilerle donanırsanız, sağlıklı kararlar verebilirsiniz. Yani hangi yoldan gideceğinize bilgi ile karar verirsiniz. Aracımıza binip şehir içinde bir yerden başka bir yere giderken dahi hangi yol daha akıcı, daha kısa sürede giderim bunun bilgisini alıyoruz. Kısa bir seyahat için dahi bilgiye başvuruyorsak, kendi kariyerimiz için neden bilgi sahibi olmayalım. Çünkü bu yol, bir ömür boyu sürüyor ve nasıl yaşayacağımıza, nerede yaşayacağımıza temel oluşturuyor.

Kariyer planı için sorduğunuz bu soruda en temel cevap: “Seçeneklerimi ve eğitim planımı oluşturuyorum.” olmalıdır. Bu temelde bazı sorulara örnek verecek olursak: Mesleğin gelecekteki durumu nasıl olacaktır? Mesleğe girmek için nasıl bir eğitim almak gerekmektedir? Meslekte ne tür görevler yapılmaktadır? gibi soru setleri oluşturabiliriz. Seçenek oluşturmak tercih yapmaktır, tercih ise vazgeçmektir. Tercihlerinizi oluşturmak için soru setleri oluşturup cevaplarını arayın. En doğrusunu bulacağımıza eminim.

Öncelikle “Ben kimim?” sorusu ile kendimizi tanıdıktan ve mevcut durumumuzu ortaya çıkardıktan sonra, ikinci olarak “Nereye gidiyorum?” sorusu ile yönümüzü belirleyip, bu yönle ilgili evrensel araştırmalar yapıp gideceğimiz yöne karar verdikten sonra üçüncü ve son soruya geçebiliriz. Bakın hayat zor ve karmaşık değil aslında. Yalın üç soru ile kolaylaştırabiliriz.

Üçüncü ve son sorumuz: “Gitmek istediğim yere nasıl ulaşabilirim?”

Öncelikle “Ben kimim?” sorusu ile kendimizi tanıdık, mevcut durumumuzu belirledik ve “Nereye gidiyorum?” sorusu ile yönümüze karar verdik, tercih yaptık, seçeneklerimizi belirledik. Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşabilirim sorusuna cevap “harekât planı” ile karşılık bulur. Harekât planı içinde; geliştirilecek beceriler, eğitim, öğretim, kendini tanıtmaya, iletişim ağı kurma, özgeçmiş yazma, mülakatlar, takip süreci, engeller ve stratejiler ve sizin çoğaltacağınız birçok konu başlığı olabilir. Çünkü harekât planı her bireye, yapılacak işe göre değişkenlik arz eder. Önemli olan hareket etmek, mobil olmak, nitelikli merak sahibi olmaktır.

Bunu bir örnekle açıklayalım. Ankara’dayız. İstanbul’a gitmek istiyoruz. Mevcut durum Ankara, gitmek istediğimiz yer İstanbul. Arada 460 km’lik bir otoyol var. Hatta alternatif yollar da var. Bursa’dan veya İzmir’den de İstanbul’a gidilebilir. İşte bu yol bir boşluk. Nereden gideceğim, nasıl gideceğim, hangi araçla gideceğim, ne zaman yola çıkacağım gibi birçok soruyu burada cevaplamanız gereklidir. Bu yolu uçakla, otobüsle, trenle, özel araçla gidebilirsiniz. Hepsinin süresi, prosedürü, konforu farklı. Önemli olan gitmek istediğin yere ulaşmak ise sadece A, B, C planı değil Z’ye kadar planınız olmalı. İstanbul’ a giderken yol kapalı olabilir. Bursa üzerinden denemelisin. Uçak olmayabilir, treni denemelisin. Yani İstanbul’a gitmelisin, ama nasıl? İşte bu nasıl sorusuna cevap çok. Önemli olan harekât planı, ama tek değil alternatifli, Z’ye kadar alternatifli plan oluşturmak. Ve nihayetinde Ankara’dan İstanbul’a varmak. Amaca ulaşmak. Hedefe varmak. Gitmek önemli, istediğin yere ulaşmak önemli. İstanbul’a gidiyorum derken Balıkesir’e gitmemek. Balıkesir’e başka bir zaman gidebilirsin, tabi ki git,

hüşmerim yemek için git. O başka bir zaman ve plan gerektirir. Nasıl en kötü karar kararsızlıktan iyi ise, en kötü planda plansızlıktan iyidir. Elinizde bir planınız olsun. Hedefiniz olsun. Elinizde olmasa da kafanızda olsun. Zihninizde olsun. Geleceğiniz için zihninizde yer ayırın, bunun içinde her gün zaman ayırın. Vazgeçmeyin, ertelemeyin. İrade gösterin ve sürekliliğiniz olsun. Ve zaman zaman kendinizi sınava tabi tutun. Ölçün. Nereden nereye geldiğinize bir bakın. Ölçmede size özgeçmişiniz yardımcı olacaktır. Alt alta yazdığınız başarılarınız, kazanımlarınız.

Buna çarpıcı bir örnekle son vermek istiyorum. Bir arkadaşımın kızı fen edebiyat fakültesi kimya bölümü 2’nci sınıf öğrencisiydi. Onunla bir gün sohbet ederken, klasik bir soru olan “Okul bitince ne yapmayı düşünüyorsunuz?” diye sordum. Biraz durdu ve “Yüksek lisans yapmak istiyorum, iş arayacağım.” dedi. Hadi gel yüksek lisans şartlarına bakalım dedim. Başvuru için gerekli ALES ve YDS puanlarına baktık. Puanlar yüksek. Yüksek lisans yapabilmek için ön şart olan yabancı dilinin yeterli olmadığını söyledi. Yani mevcut durum, “Ben kimim?” sorusunun cevabı ile yüzleşti. Nereye gitmek istiyordu. Yabancı dil sınavından en az 60 alması gerekti. Gitmek istediği yerlerden biri burasıydı. Yabancı dil puanı, yani 60. Mevcut durum kaç? Belki 30 belki de 40’tı. İşte aradaki 20-30 puanlık fark, gitmesi gereken yol. Yani boşluk. Bunu nasıl dolduracağına karar vermek onun elinde. “İki yılda bu arayı kapatacağım, söz.” dedi. Ardından ikinci sorunun cevabı. İş arayacağım demişti ya. Hayatı ileri aldık ve iki yıl sonrasına gittik. İş aradık beraber, iş arama motorlarında. Kimyager yazdık arama butonuna. Yüzlerce sonuç çıktı. Aranan niteliklere baktık. Ve şöyle bir soru sordum:

“Bu niteliklerden hangisi sende var?” hemen cevap verdi. “Anladım seni” dedi. Bende “Bunlar sana rehber olsun, kontrol listesi olsun, teker teker yapmaya başla, bugünden başla.” dediğimde bana “Söz.” dedi. Ve öyle de yaptı. Aynı üniversitede yüksek lisans yaptı. Şimdi bir ilaç şirketinde ar-ge de çalışıyor. Evlendi.

İşte, sizde ister lisede ister üniversitede ister iş hayatında nerede olursanız olun, hedefleriniz olsun. Bu hedef günlük, haftalık, aylık, üç aylık, altı aylık, yıllık, beş yıllık, 10 yıllık olabilir. Ama hiç olmamasından daha iyidir. Çünkü hayat geçmişe doğru anlaşılır ileri doğru yaşanır. İleri doğru nokta oluşturamazsınız. Geçmişte oluşturduğunuz noktalar sizi bir yere getirir. Hiç nokta birleştirme oyunu oynadınız mı? Hani birden 100’lü rakamlara kadar olan noktaları birleştirdiğinizde bir resim ortaya çıkar. Bizim hayatımızda öyledir işte. Öğrenim hayatını bir nokta birleştirme oyunu olarak düşünün. Ve şu an 11’inci sınıftasınız. Henüz resim tamamlanmamış. 12’nci noktaya oradan 13, 14, 15 diye devam etmeniz gerekiyor ki, resmi tamamlayabilesiniz. Bu oyun hiç bitmiyor. Hep yeni bir resim, hep yeni bir oyun. Çünkü hayat devam ediyor, yaşam devam ediyor. Umutlar var. Hayaller var. Bir öğretmenim anlatmıştı. İlkokulda öğretmeni sormuş. “Mehmet büyüyünce ne olacaksın?” diye. Mehmet Hocam çocuk aklımla şöyle cevap vermiştim diyor. “Büyüyünce ne olacağımı Allah bilir, ama ben ne yapmak istediğimi biliyorum.” Ne yapmak istediğini bilenlerden olacağınız inancı ile sevgiyle kalın.

DOĞAL AFETLER, ANLATILANLAR VE YAZILANLAR

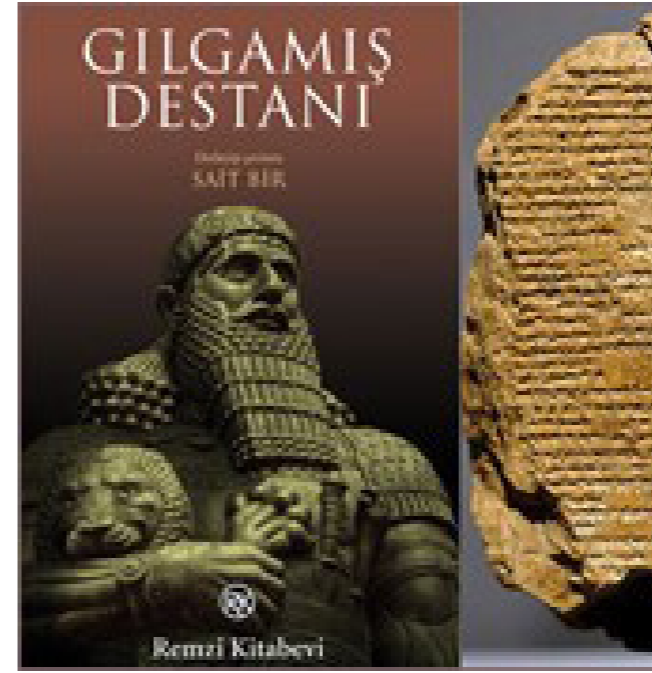
Doğal afetler dünya var olduğundan beri var. Biz afet desek de aslında doğanın kendi içsel işleyişinden başka bir şey değiller. Yerkürenin, sukürenin, havakürenin süregiden hareketleri onlar. Biz kendi işimize gelmediği ve bize zarar verdiği durumlarda afet desek de bu hareketler asıl normal olan sürekli değişimden başka bir şey değil. Bizden önce varlardı ve dünya var oldukça da hep var olmaya devam edecekler. Normalin anormalleştirilmesi ve afet olarak adlandırılması ise insanlık tarihi kadar eskidir ya da çok yenidir. Bizler şu anda sözlü tarihten yazılı tarihe kadar geçtiği kadarıyla biliyoruz çok eskiden olanları. Ama bildiklerimiz olanların yanında nedir ki?

Evrenin tahmini yaşı 13,5 milyar. Güneş sistemi ve dünyamızın yaşı 4,6 milyar yıl. Dünyada tek hücreli yaşam 3,8 milyar yıl önce başlamış. Dinozorlar 228 milyon yıl önce şöyle bir görünmüşler ama çok sürmemiş varlıkları. 65 milyon yıl önce dünyaya büyük bir göktaşı çarpınca ışısız kalıp yok olmuşlar. İnsanoğlu şöyle bir dünya gözüyle görememiş onları yani. Çünkü ilk insanlar çok ama çok sonraları, 1,8 milyon yıl önce ortaya çıkmışlar. Ait olduğumuz tür olan Homo Sapiens ise yaklaşık iki yüz bin yıldır var. Günümüz insanına benzeyenleri ise otuz bin yıldır bu gezegende. Yani dünyanın yaşını yirmi dört saatlik bir gün olarak kabul edersek günümüz insanı ancak bugünün son saniyelerinde ortaya çıkmış. O her ne kadar kendini dünyanın, bırakın

dünyayı, evrenin sahibi ve efendisi olarak görüp ona göre davranırsa da aslında uzayın sonsuzluğu içinde bir toz zerresi kadar bile olmayan ama içinde yaşam barındıran o minnacık gezegeni 8,5 milyon canlı türüyle paylaşan bir canlı türü sadece. Varlığı tüm gezegen için bir dert olan insanoğlunun yokluğu ne gezegen ne de evren için bir dert olacaktır. Günümüze dek 90 milyar insanın yaşamış olduğu tahmin edilmekte. Şu anda da hayatta olan yaklaşık 8 milyar insan var.

İnsanoğlu ortaya çıktıktan çok ama çok uzun bir süre sonra, yaklaşık seksen bin yıl önce başlamış konuşmaya. Ondan önce kim bilir ne depremler, seller, yanardağ patlamaları, dev dalgalar, kasırgalar, salgın hastalıklar ve türlü türlü felaketler görmüştür ama anlatacak durumu olamamış. Konuşmayı öğrenince de başlamış başına gelen ve bazıları da insanların icadı olan ve felaket olarak gördüğü her şeyi anlatmaya. Adeta sessizlikten intikam almış. Mağaralara resimler de yapmış ama konuşma bir başkaymış. Binlerce yıldır milyonlarca defa anlatılınca bu felaket öyküleri, zaman ve mekândan bağımsız olarak bütün insanlığın ortak malı oluvermiş. Yaklaşık yüz bin yıl önce Afrika'dan başlayarak tüm dünyaya yayılırken de başına gelen felaket öykülerini yanında taşımış ayak bastığı her yere.

Avcı ve toplayıcılıktan yavaş yavaş yerleşik hayata geçip tarımla uğraşmaya, hayvanları evcilleştirmeye

başladıktan epey sonra da yazıyı icat etmiş. Konuşmayı öğrendikten çok sonra sokmuş yazıyı hayatına. “Söz uçar, yazı kalır.” sözü yazının icadından çok sonra söylenmiş ama çok benimsenmiş. Yazı insan belleğini güçlendirmiş. Anlatılan ama unutulmuş şeyleri hatırlatmış. Çok anlatıldığı zaman değişen şeyleri de değişmez hale getirmiş. Yazıyı yaklaşık beş bin yıl önce Sümerler keşfetmiş. Tarihin başlangıcı olarak da onların çivi yazıları ve yazının icadı kabul edilmiş. Yerleşik hayata geçen ve yazısı olanlar medeni kabul edilmiş. Tarih yazını da yazının icadıyla başlamış. Yazabilmek insanı hayvanlardan ayıran şeylerden biri olarak kabul edilmiş. Birçok şeyi yazmaya başlamış insanoğlu: anlaşmaları, sözleşmeleri, kanunları... Bu icatla birlikte birçok felaket söylencesi de yazılı hale gelmiş ki bunlardan en bilineni, belki de ilki, Sümerlerin meşhur Gilgamesh Destanı'dır. Nuh Tufanı anlatısıyla o kadar çok benzerliği vardır ki okuyunca hayrete düşmemek ve ardı ardına birçok acayip soru sormamak kaçınılmazdır. Bu destanın Nuh Tufanı anlatısına ilham verdiğini düşünmemek elde değildir.

Mısırlılar ise başlarına gelenleri resim ve sembollerden oluşan hiyeroglif yazısı ile anlatmışlardır. Günümüzdeki haliyle alfabetik yazıyı, yani her sesin ayrı bir işaretle gösterildiği yazıyı ise yaklaşık üç bin yıl önce Fenikeliler bulmuş. Bugünkü Lübnan'da

yaşarlarmış. Hani şu üç ay önce yirmi atom bombası büyüklüğünde bir patlamayla sarsılan ve hep savaşlara sahne olan ülke. İşte Fenikelilerin bu buluşuyla (kimileri inovasyon demek ister belki) birçok şey kolayca yazılabilir ve daha da önemlisi kolayca okunabilir hale gelmiş. Kağıtlara yazılanlar kolayca taşınabildiği ve çoğaltılabildiği için normalde uçup gidecek sözler gerçekten de yazılınca kalmaya başlamış.

Elbette o dönemlerde yazmak ayrıcalıklı bir sınıfın tekelindeymiş. Neyin yazılıp, neyin kalacağına, yazılanların nasıl yazılacağına gücü elinde tutanlar karar verirmiş çoğunlukla. Tarihi güçlü olan yazar ve yazdırırmış. Hep onların öyküleri anlatılmış. “Arada binlerce yıl geçti ama pek bir şey değişmedi. Yazılan ve anlatılanlar gene güçlünün tarihi.” diye düşünenler de olabilir elbette. Onlara da diyecek bir sözümüz olmaz. Konumuza dönelim gene biz. Sıradan insanların okumalarına özellikle de yazmalarına izin verilmemiş binlerce yıl. Çünkü güçlü olanlar bilgiyi ellerinde ne kadar sıkı tutarlarsa o kadar güçlü olacaklarına, mevcut durumlarını daha iyi koruyacaklarına inanırlarmış. Ayakların baş, başların ayak olmasına izin vermemek için de bilginin yazılı olarak yayılmasını engellemeyi bir görev bilirlermiş. Okuma ve yazmayı mümkün olduğunca ayrıcalıklı dar bir çevrenin elinde tutması gereken bir ayrıcalık olarak görürlermiş. Toplumlara birçok sınıflara ayırmışlar, kastlar icat etmişler, kadınlara

ve kölelere okuma yazma öğrenmeyi yasaklamış, öğretmenleri öldürmüşler. Mutlak güce tapan, mutlak gücü elinde tuttuğu için de mutlaka bozulan ve zalimleşen çok sayıda fatihin fetihler sonrasında ilk önce kütüphaneleri ve bilgi mabetlerini yakmaları sıradan bir iş olmuş. Onları örnek alanlar da daha sonraki dönemlerde onlardan aşağı kalmayacak şekilde yaratıcı yöntemler geliştirmişler bilgiyi kontrol etmek ve gücü ellerinde tutmak için.

Her türlü doğal afetin karşısında aciz kalan ve bunların neden olduğunu açıklamakta zorlanan insan-öğlü, hayatına dinin girmesi ve tanrılara inanmaya başlamasıyla birlikte başına gelen her türlü felaketi tanrıların gazabı olarak açıklamış. Yanardağ patlamaları, depremler, seller, salgın hastalıklar, büyük orman yangınları, toprak kaymaları, çığlar, dev dalgalar, kasırgalar, kuraklıklar... Tüm bunlar ve daha fazlası hep memnun edilemeyen ve öfkesi dinmeyen tanrıların gönderdiği bir mesaj ve ceza olarak algılanmış. Önce bunlar anlatılmış, sonra da yazılmış. Kimin neyi, niçin ve nasıl yazdığı da hep bir sorun olmaya devam etmiş. Çünkü yazanlar kadar okuyanlar da çok farklıymış. Yazılanları kesinliği tartışılmaz şeyler olarak görmüşler ama gene de her biri yazılanları farklı farklı anlamaya başlamışlar. Üstelik bugün anladığı ile yarın anladığı değişmiş, o yazılar hep aynı kalsa da. Bilgelik verdiği düşünülen yazı

bir yanda hayatı güzelleştirirken öte yanda da hayatı zindan etmiş insanlara.

Dünya var olduğundan beri doğal afetler hep olmuş. İnsanoğlu var olmadan önce vardılar ve var olmaya da devam edecekler. Aslında dünya doğal afetler dünyası. Doğal afetler dünyanın normali aslında. Bunu anormal olarak gören de sadece insanoğlu. Bazı doğal afetlerin yıkıcı etkisini fay hatlarına yüksek binalar dikerek ve akarsu yataklarına şehirler kurarak artıran da o, suçu başkasına atan da. İnsanoğlu yazmayı öğrendikten sonra başına gelen her felaketi sadece sözlü olarak anlatmamış, yazmış da. Her felaketten sonra insanın aczi, yaşanan acılar, yapılan hatalar, çıkarılan dersler, dertlere derman olmaya çalışanların güzellikleri, acıyı fırsata çevirmeye çalışanların çirkinlikleri anlatılmış. Hala da anlatılıyor.

Doğal afetlerin normalin ta kendisi olduğu yerlerde bir deprem ülkesi olan Türkiye'de yaşıyoruz. Depremler de hayatımızın bir parçası. En son büyük deprem de İzmir'de yaşandı 30 Ekim, 2020'de. Gerçek şiddetinin 7.1 olduğu söylendi. Binalar yıkıldı. Hayatlar yıkıldı. Hayaller yıkıldı. Ocaklar söndü. 116 can gitti. Binden fazla kişi yaralı olarak kurtuldu. Bir bölümünün canla ilgili yaraları iyileşse de cananla ilgili yaraları ve travmaları onlarla birlikte yaşamaya devam edecek.

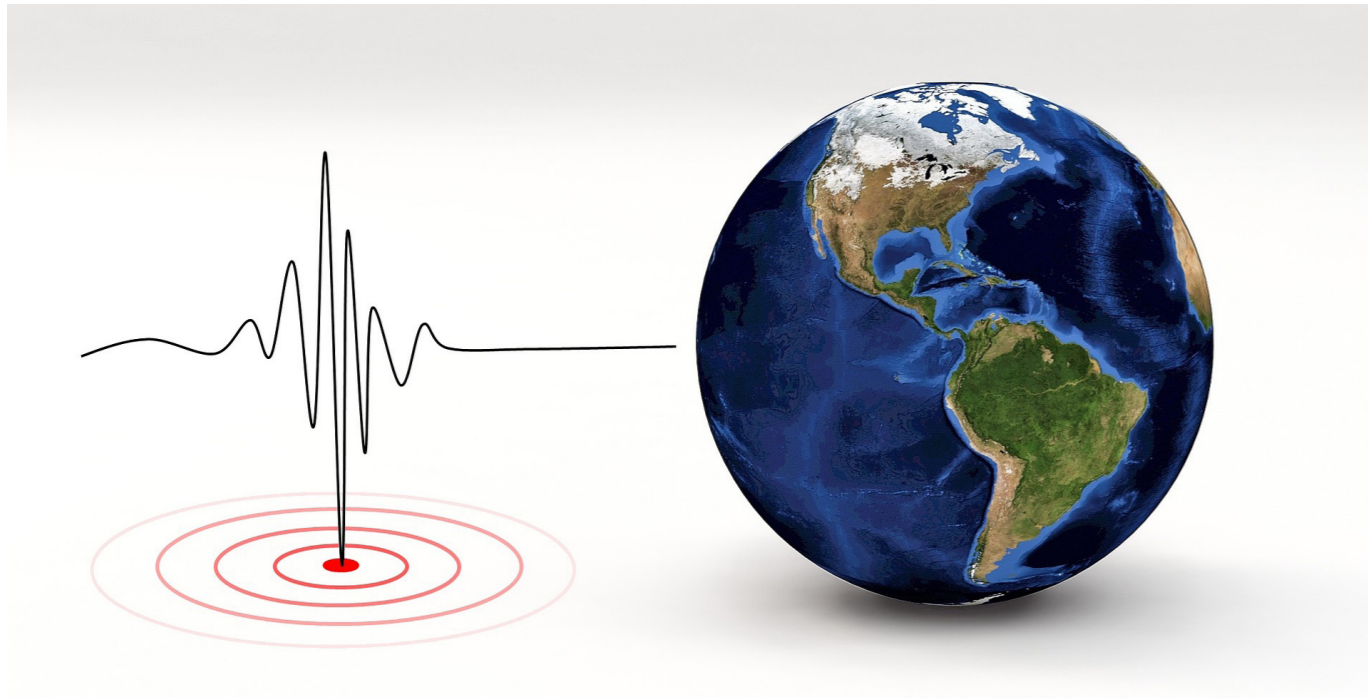

Merkez üssüne çok yakın olunca yaşadıklarınız başka oluyor. Önce, eğer benim gibi o anda parkta oturup kitabınız elinizde ders hazırlığı yapıyorsanız, altınızda yerin oynadığını hissediyorsunuz. Korkunç bir gürültü ve uğultu eşliğinde dalgalanan toprağın üzerinde şaşkın bir şekilde dona kalıyorsunuz. Deprem olduğunu anlayınca da aman başıma ağaç düşmesin diye açık alanda çömelip bekliyorsunuz. Emniyette olduğunuzu anladıktan hemen sonra aklınıza elli metre ötedeki apartmanda, evinizde, yedinci kattaki kızınız ve eşiniz geliyor. Gözleriniz binada, «inşallah yıkılmaz.» diyorsunuz. «Bir şey olmasın, ne olur.» diyorsunuz. Sarsıntı durunca hemen koşup eve gidip onları kurtarmayı düşünüyorsunuz. «Bina yıkılmadı şükür.» diyorsunuz. Telefonunuz çalışmıyor. Ve nihayet, bu arada kızınız arıyor, camdan el ediyor. İyiler, inecekler. Çok şükür. Ama ya bir artçı olursa onlar merdivendeyken. Çok şükür. İniyorlar, kucaklaşıyorsunuz. Biraz önce bomboş olan park artık ana baba günü. Ne kadar çok insan varmış bizim mahallede. Çöken bina yok, ucuz atlattık çok şükür, derken Bornova ve Bayraklı'dan yükselen toz bulutu ve çöken bina videoları gelmeye başlıyor. Giderek artıyor hasar, can kayıpları çoğalıyor. Ya artçılar gelirse. Belki de bu şiddetli sarsıntı sadece bir öncüydü. Sonra bir söylenti: Deprem ve sonrasındaki dev dalgalar Seferihisar ve çevresini silip süpürmüş. Annem babam oradalar. Dostlarım da. Telefon. Çok şükür, artık çekiyor. İyiler çok şükür. Zarar ziyan yok.

Park mahşer yeri gibi. Aylardır korktuğumuz ve bizi birbirimizden uzaklaştıran virüs korkusu hala var olsa da yapacak bir şey yok. Sosyal mesafe diye bir şey kalmamış. Hava soğuyor. Üşümeye başladık. Tu-

valet ihtiyacı herkeste büyük dert. Evlere girsek mi? Sırtımıza bir şeyler alsak. Battaniye iyi olur. Termosta sıcak su belki... Açlık da var. Korku büyük. En alt düzeydeki ihtiyaçların karşılanması lazım öncelikle. Aklıma Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi geliyor hemen. Var olma ve hayatta kalma çabası riski göze almayı mecbur kılıyor. «Zaten kaza ve kadere inanıyorsun ya» diyorsun kendine, «Vaden yettiği kadar yaşarsın ancak.» diyorsun, «Bir soluk daha fazla ya da az almak senin elinde değil ki.» diyorsun... Ve eve giriyorsun, bir hırsız gibi. Aile fertleri de daha sonra nöbetleşe girip çıkıyor eve. Komşular da öyle yapıyor. Karşı komşumuz Türkan Hanım depremden az önce yaptığı ve fırından çıkaramadığı keki getiriyor, sıcacık. Biz de çay ikram ediyoruz. Diğer komşular da nezakette geri kalmıyorlar. Paylaşma, kaynaşma, konuşma... İlle de felaket mi yaşamak lazımmış aynı apartmandakilerin birbirini görmesi ve insanlığını hissettirmesi için diyoruz. İkinci katta oturan ve kanser tedavisi gören Muzaffer Bey ve eşinin deprem sırasında evde olmadıklarını öğrenmek iyi geliyor hepimize. Binadaki çatlakların sadece sıva çatlağı olduğuna inanmak istiyoruz. Hava çok soğuyor. Eve girmek çok zor olsa da arabada geçen iki saat sonrasında uyumak için kadere boyun eğmeye razı oluyoruz. Çok sayıda artçı olmasına rağmen eve giriyor, onlarca defa kesilse de uykuya teslim oluyoruz.

Sonraki günlerde asıl tahribatın olduğu yere gidip görünce anlıyoruz ki bizim deprem öykümüz ve korkumuz anlatılmaya bile değmezmiş yaşanan acıların yanında. Ve bizim yardımlaşmamız bir zerre bile değilmiş o bölgede emek veren onca güzel gönüllü insanın yaptıkları yanında. Sadece yazılısın istedik, sözler uçuyor, yazılanlar kalıyor diye.

10 KASIM DEPREMİ

Mehmet Onbaşı 2 Temmuz 1921 günü İstiklal Mahkemesi'nin duruşma salonunda diğer kaçaklar arasında sırasının gelmesini bekliyordu. Bu esnada aklında sadece Fatma'sı vardı. Etrafında olanların farkında bile değildi. Mehmet Onbaşı henüz bıyıkları yeni terlemek üzereyken Dünya Savaşı'na giren Osmanlı'nın seferberlik emri ile kendini Suriye cephesinde bulmuştu. Babasını Balkan Harbi'nde, ağabeyini ise Çanakkale Savaşı'nda kaybetmişti. Suriye Cephesi'nde askerken Mondros Mütarekesi imzalanmış Osmanlı silah bırakmış dağılan ordunun bir kısmı silahları alınarak evlerine yollanmıştı. O kargaşa sırasında pek çok arkadaşı kaçıp köylerinin yolunu tutmuştu. Mehmet ne bubasının ne de ağabeyinin hatırasına yediremediği için kaçmamış; iç güvenlik için kurulan yeni kolordularda görevlendirilmişti. Sonra birliği ile savrula savrula yolu taa İnönü'ye kadar varmıştı. Birinci ve İkinci İnönü Savaşları'ndaki can pazarını yaşamış ve onbaşılığa terfi etmişti. Aslına bakarsanız köyünden ayrılırken yüreğinde gizlediği Fatma'sına 3 yıldır hiç bu kadar yaklaşmamıştı. Ne haldeydi acaba, umudunu yitirip başka birine varmış mıydı? Yoksa hala inatla sevdiğini bekliyor muydu? İnönü'de savaşmalar sonrası süren sessizlik sırasında içi içini yemiş yeni bir Yunan saldırısı başlamadan bir fırsatını bulup Fatma'sına gitmeyi kafasına koymuştu. Yolu yoktu kaçacaktı. Öyle de oldu Ayaş'ın hemen dibindeki köyüne yürüyerek üç günde ulaştı. Dul anasının

evine doluşan köy ahalisine kaçtım diyemedi izinliyim dedi. Köyün tüm kadınları kimi kocasından, kimi yavuklusundan, kimi ağabeyinden haber almaya çalışıyordu Mehmet Onbaşı'dan. O utancından Fatma'm nasıl diye bir türlü soramıyordu. Neden sonra içinde tutamadığı o soru birden dudaklarından döküldü. Halden anlayan görmüş geçirmiş Köy Muhtarı; "Allah birbirine bağışlasın" diyiverdi. O dakikadan sonra köy halkı sessizce evi boşaltmaya sevdalıları baş başa bırakmaya başladı. Muhtarın evinde nikahları kıyıldı. Onlar gece evlerine çekilince Anadolu'nun adeti olduğu üzere kapının önüne haşlanmış tavuklar, tencere dolusu pilavlar, yün çoraplar, kap kacak daha neler neler yığıldı. Mehmet Onbaşı çok mutlu olması gerekirken aksine içini kemiren bir duygu ile her geçen dakika daha da huzursuzlanıyordu. Kaçtığını öğrendiğinde komutanları ve arkadaşları ne düşüncülerdi acaba? Onlar her an can pazarının yaşandığı bir cephede beklerken kendisine bu mutlu dakikaları hak etmemiş gibi geliyordu. Bu düşünceden ve duygudan bir türlü kurtulamadı. Sabahı zor etti. Anası ve Fatma'sı ile helalleşip en yakın Jandarma Karakolu'na teslim oldu. İşte şimdi de Ankara'da İstiklal Mahkemesi'nin huzurundaydı. Jandarma Çavuşunun dürtmesiyle kendine geldi. Çavuş; adını soruyorlar desene düzrü dedi. Mahkeme Başkanı Milletvekili babacan bir tavırla sordu; neden kaçtın oğlum?

-Cahillik ettim efendim.
-Seni kim kandırdı kaç diye?
-Kaçmamdan kimsenin vebali yoktur.
-Burada kendiliğinden teslim olduğun yazılı.
-Doğrudur efendim.
-Alayından da bir yazı gelmemiş askerlik şubesine kaçtığına dair.
-Taze kaçtım efendim. Kaçtığımı inanmamışlardır. Geri döner diye bekliyorlardır.
-Neden kaçtın oğlum?
-Cahillik ettim efendim.
Mahkeme Başkanı bu soruyu kimi zaman yumuşak, kimi zaman sert, kimi zaman göz dağı vererek sordu. Hep aynı yanıtı aldı.
"Cahillik ettim efendim."
Sonunda Başkanın sabrı tükendi:
-Bak oğlum cepheden kaçmanın cezası idamdır. Neden kaçtığını söylemezsen sana idam cezası vereceğiz.
-Bir cahillik ettim efendim.
Mahkeme Başkanı yüksek sesle söylendi yanındaki üyeye:
-Bunlar böyledir. Ölümünden korkarlar cepheden kaçarlar; yakalanıp asılmaktan korkarlar gelip teslim olurlar.
Mehmet Onbaşı öfke ile gürlendi:
-Onu deme bana efendi. Astır, kurşuna dizdir ama korkak deme. Ölümünden korkup kaçtım bilme, asılıyım diye teslim oldum belleme.

-Öyleyse neden kaçtın?
Çaresiz anlattı her şeyi en başından Mehmet Onbaşı. Bütün salonla birlikte Mahkeme Heyeti de bir babanın oğlunun mutluluğunu paylaşmasına benzer duygular içinde dinliyordu Mehmet Onbaşının anlattıklarını. Üç hâkim de affetmişlerdi bu kavruk ve fakat yiğit Anadolu gencini. Lakin ortada ciddi bir suç vardı ve cezasız kalması olmazdı. Aralarında konuşular ve hükmü açıkladı Mahkeme Başkanı; Orada falakaya yatırılacak kırk sopa vurulacak ve birliğine gönderilecekti. Mehmet Onbaşı buz kesti herkesin içinde falakaya yatırılmak ya sevdiceğinin kulağına giderse ölümünden beterdi. Yine aynı kararlılıkla gürlendi:
"Eski cezamdan hoşnutum efendiler. Herkesin içinde dayak. Fatma'm duyarsa ha yaşamışım, ha ölmüşüm idama razıyım."

Hakimler şaşkın birbirlerine baktılar. Yine kafa kafaya verip bir süre konuşular. İstiklal Mahkemeleri'nin çok geniş yetkileri vardı. Verdikleri kararlar tüm resmi makamlar tarafından uygulanmak zorundaydı.
Mahkeme Başkanı yazıcıya döndü:
"Yaz oğlum. Gereği düşünüldü. Açık yargılaması sonucunda Ali oğlu Mehmet Onbaşı'nın suçsuzluğu anlaşılmiş olup özel durumu göz önüne alınarak kendisinin iki hafta izinli sayılmasına, duruşması yapılmış olduğundan askeri organlarca ayrıca

yargılanmasına gerek kalmadığına ve bu kararın birliğine bildirilmesine; bütçenin asker ailelerine yardım bölümünden karşılanmak kaydıyla Ayaş Kaymakamlığı tarafından adı geçenin düğünün yapılması için yazılı emir verilmesine 2 Temmuz 1921 günü oy birliği ile karar verilmiştir.”

Bu yargılamadan kısa bir süre sonra Büyük Millet Meclisi oy birliği ve geniş yetkilerle donatarak Meclis Başkanı Mustafa Kemal Paşayı Başkomutan ilan etmişti. O ise yüklendiği ağır görevin bilincinde fakat büyük bir tevazu içinde tek başına atının üstünde savunma mevzilerini denetliyordu. Polatlı'nın ilerisindeki mevzilere atını sürdüğünde Birinci Tümen Komutanı Yarbay Abdurrahman Nazif Bey (Gürman) kısa bir şaşkınlık geçirdi. Meclis Başkanı ve Başkomutan bir başına cephe hattının en ucundaydı. Tam aldığı savunma önlemlerini açıklamaya başlamıştı ki bir çavuş koşarak geldi selam verdi ve önlerinde durdu. Nafiz Bey tümeninden bir çavuşun uluorta ortaya çıkıp Başkomutana disiplinsizlik örneği göstermesine sinirlenmişti. Sinirle çavuşu tokatlamak için elini kaldırdı çavuş istifini bozmadan Mustafa Kemal Paşa'ya bakıyordu. Tam o an Başkomutan Nafiz Beyi durdurdu. Elini çavuşun omzuna koyan Mustafa Kemal Paşa babacan bir içtenlikle sordu:
-Nasılın İsmail Çavuş?

-Sağ olun Paşam!
-Kocaçimen Tepedeği arkadaşlar nasıl?
-Kimi Çanakkale'de kaldı, kimi burada Paşam.
Başkomutan, İsmail Çavuş'un sakallı yanaklarından öptü. Nafiz Bey aradan altı yıl geçmesine rağmen Başkomutanın emrindeki bir çavuşu ismiyle hatırlamasına ve böyle içten karşılamasına şaşırılmıştı. Az önce o çavuşu dövmeyle kalktığını düşününce içine bir sıkıntı çöktü. Bu sırada Mustafa Kemal Paşa Nafiz Beyi daha da şaşırttı. İsmail Çavuş'a dönerek:
-Senin ne kötü tütün tiryakisi olduğunu az daha unuttuyordum dedi ve sigara paketini uzattı. İsmail Çavuş çekinerek aldığı sigarayı cebine koymak isterken, Başkomutan kibriti cebinden çıkarmıştı bile. Sonra da Nafiz Bey'e döndü:
-Bu çavuşu karargahıma alıyorum. Gerekli işlemleri hemen yapınız.
İsmail Çavuş yüksek bir ses tonu ile söze karıştı:
-Hayır Paşam. Sonra, yanlış yaptığını anlayarak kusurunu düzeltmek istedi:
İzninizle Paşam, yakındaki dövüş bitene dek bölümümde kalmak isterim.
Mustafa Kemal Paşa biraz içerlemiş görünüyordu. İsmail Çavuş devam etti:
-Bağışlayın Paşam, belki unuttunuz. Ben Yassıhöyükliyüm. Hemen Sakarya'nın beri yakasında. Şimdi vatan için değil köyüm için dövüşeceğim. Paşa memnun gülümsedi:

-Peki İsmail Çavuş. Dediğin gibi olsun. İsmail Çavuş sert bir selam verip geldiği gibi koşar adım gözden kayboldu. Mustafa Kemal Paşa Nafiz Bey'e döndü:
-Çavuşu sigarasız bırakmayın.

Editörümüz Mehmet Akif geçen ay 10 Kasım, bu sayı için de depremle ilgili yazmamızı rica etmişti. Oldum olası biri benden bir şey yapmamı isteyince inadına tersini yapma ya da hiç yapamama huyum var. Hiç memnun değilim ama durum bu. Ancak bu huyumla mücadele etmeye karar verdim. Bu yazım ile hem geçen ayı hem bu ayı kurtaracağım. Bakalım Sakarya Meydan muharebesinden hemen önce yaşanan bu iki olayı 10 Kasım ve depreme bağlayabilecek miyim?

Aslına bakarsanız, O'nu hayatı boyunca hiç görmemiş, sesini bile taş plaklardan cızırtılı olarak yarım yamalak dinlemiş, cemalini onlarca yıl öncesinin teknolojisi ve o günlerin yokluğu ve yoksulluğu içinde çekilmiş siyah beyaz fotoğraflarda görebilmiş ben; nasıl oluyor da az önce paylaştığım iki olaydan tam 99 yıl sonra bir 10 Kasım günü saat 9:05 de sanki bir aile ferdimi kaybetmişim gibi Richter ölçeğine göre 8 şiddetinde bir deprem kuvvetinde sarsıla sarsıla ağlamamak için kendimi zor tutuyorum. Nasıl oluyor da O'na karşı hissettiğimiz sevgi,

vefa ve minnet duygularımız sanki yaşamı boyunca yanından ayrılmamız gibi taze ve canlı kalıyor. Nasıl oluyor da bir ulus o dakikada tam 82 yıldır her işini ve her şeyi bir kenara bırakıp O'na olan özlemini ve saygısını gösteriyor. Ve nasıl oluyor da şu satırları yazarken bile gözlerim doluyor, dudaklarım bükülüyor. Aslına bakarsanız nedenini biliyoruz. O her zaman Anadolu'nun kavruk ama cefakâr, gösterişsiz ama cesur, itaatkâr ama başına buyruk evlatlarına kendi evladı gibi baktı, sevdi, korudu, kolladı en önemlisi de hiç yalan söylemedi. Onlar da O'nu öyle sevdiler, öyle sevdiler ki zemin etüdü yapılmış, sarsılmaz temeller üzerine oturan ve şiddeti ne olursa olsun hiçbir depremin yıkamayacağı bir mabede Türk Ulusunun sinesine oturtular. Orada tam 82 yıldır koruyup kollayarak bizlerin yani İsmail Çavuş'un, Mehmet Onbaşı'nın torunlarının da O'nun ile tanışmasını, anlamasını, sevmesini ve saymasını sağladılar. Bizler de bu kutlu emaneti devraldığımız gibi gelecek kuşaklara aynı yürek ferahlığı içinde devretme azmi ve kararlılığı içindeyiz.

Tepkisiz kalmayın hayata, sağlıklı kalın. 24 Kasım 2020

Kaynakça: Sakarya/Alptekin Müderrisoğlu/Bilgi Yayınevi

İNSAN VE HASET

Haset duygusu, insanoğlunun kendisine bile itiraf etmekte zorlandığı, bazen de baş etmekte güçlükle çektığı en içerde yaşanan duygulardan birisi olarak yerini almaktadır. Dinler tarihi bile ilk olarak haset duygusunun nasıl bir trajediye vesile olduğundan bahseder. Kabil ile Habil arasındaki ilk beşeri savaşın anlatımında Kabil'in içindeki hasetin Habil'in ölümüne nasıl sebep olduğuna din ve tarih kaynaklarında yer verilmiştir.

Bu kadar eskilere dayanan duygunun yorumlanmasını, insanların, bebekliğin ilk çağlarında bu duyguyu nasıl yaşattığını da ruh bilimciler tanımlamışlardır. İnsanın doğduğunun ilk zamanlarındaki anne memesi ile kurduğu ilişki, bebeğin anneye istediği zaman, istediği miktarda ve sıklıkta kavuşması ya da kavuşamaması asıl nesneyle çatışması olarak ortaya çıkar ki, haset ve şükran birbirini izleyen sıralarla bebeğin masum ruhunda yer edinir.

İşte utanılan, itiraf edilemeyen, ötekilerden buram buram saklanılan haset; aslında bu kadar da içerde, bu kadar da eski, bu kadar da ilklerde olan bir duygudur. Çok basit tanımla haset "bende olmayan ötekinde asla olmasın, bende az olan ötekinde hiç olmasın ve ötekinin sahip olduğu iyi şeylerin hepsi bende olsun" şeklinde yapılabilir.

Bir çok insan haseti bilir ama kendine itiraf etmekte hep zorlanır. Haset duygusunu taşıdığını itiraf etmek kendi gözünde ve ötekilerin gözünde yetersiz olduğunu kabul etmek demektir, ötekinin gözünde "kötü" olmak demektir, belki de bir daha hiç iyi bir pozisyonda kalamamak demektir. Peki bu kadar olmazsa olmaz duyguyla baş etmeyi becerebiliyor muyuz?

Maskelerimiz olmazsa ne yapardık diyenlerin sesleri çok ta az olmasa gerek. Örtbildiğimiz kadar örtme-

ye çalışmak, bazen ötekilerle kurduğumuz ilişkilerde ve davranışlarımızda zor ve istenmeyen şeylere yol açabilir. Şikayet mekanizmasını hep gündemde tutmak, hep odak noktası olmaya çalışmak, haksızlığa uğradığını herkese ispat etmeye çalışmak bunlardan bir kaç olabilir. Çok doğal bir duygu olan hasetin, rekabet ortamında dezavantajlı durumun daha avantajlı bir duruma dönüşmesi hali de motive edici olması bakımından bir kazanımdır.

Ben esas kazanımın, haset duygusuyla yüzleşmeyi cesurca yapanların ve haset duygusunun varlığını kabul edenlerin olduğuna inananlardanım. Haset duyulan kişi ve olaya nasıl bakabildiğimizle alakalı kendi içine dönenler ve bunu çekememezlik boyutuna getirmeden işlevsel hale getirenler bu duyguyla baş etmeyi öğrenen kişilerdir bence. Bir de madalyonun öteki yüzüne bakalım. Haset duyulan kişinin gözünden durum nasıl gözüküyor?

"Bana nasıl haset edilir" şeklindeki inanmazlık ve hayal kırıklığına uğramış ifadeler beşeri hali inkar etmek adeta Tanrısallık boyutuna kendini taşıma görüntüsünü vermeye çalışmak gibi de adlandırılabilir. Bu narsist yaklaşım aslında bir sürü örtülü ve açık şeyleri de inkar etmek demektir. Doğayı, beşeri, uzlaşmayı hatta aşkı.

Haset edilen kişinin, ötekinin doğal bir duygusu olduğunu kabul etmesi, kendinde böyle bir duygunun var olduğunu kabullenmesi, çok ta sınırlayıcı olunmayan ilişkilerde bunu renk ve anlam olarak tanımlaması ise kişinin kendini kabul noktasında ne kadar da yol almış olduğunu göstermektedir. İnsanda olanı kabul etmek ve bunu benimseyip uygun hallere getirmek çabasına girenler anlam bulma gayretinde yol almış olanlardır. Hepsine selam olsun....

BABAMIN GÜNÜ

Diyorsun ki bize “hayatta en büyük şansım sizlersiniz”. Ben beş kardeşin dört numarasıyım. Diyorum ki sevgili babam öğretmenim, bu hayattaki rehberim, ne büyük şans oldun bu yaşıma kadar bana. Çünkü hep bir sözlük gibiydin. Bir sıfır hazırdım, senin tecrübelerle hayata.

Biliyorum hep yazmak istedin hayatını. Öğretmenlikten emekli oldun ama çocuklarından ve torunlarından olamadın, hepimizin hayatına annemle farklı şekillerde dokundunuz. Sonunda yazabildin ve sabırsızlıkla yayınlanmasını bekliyorum. Yaşadıklarının var ya öğretmen okuluna gidişin, kar yağıp da sömestri tatiline gelemeyişin, o okul maceralarını anlatışın bize gerçek hikâyeye masallarını babacım. Mezun olup da ilk atamanı anlatışın, 26 Ağustos 1963 yılında Sivas Kangal’ın Kalkım köyü ilk görev yerinmiş. Tek öğretmen beş sınıf, birleştirilmiş öğretim. Köyde imece usulü yapılmış tek sınıf, bir okulmuş. Yanı başında da ona bitişik olarak öğretmen için iki küçük oda. Lojman olarak anlattığın yer tavanı sarkmış, yatay dikey duvar direkleri güvensiz, yıkılacak gibiymiş yani.

Milli Eğitim Müdürlüğü ne ilk maaşını almaya gittiğinde durumu izah etmişsin ve Yusuf usta sayesinde idareten güvenli bir yer haline gelse de tehlike devam etmekteymiş. Bu arada ilk maaşın 388.20 kuruş (Üçyüz seksen seki lira yirmi kuruşmuş)1963

yılında kayıtlarda hiç kız öğrenci de listede yokmuş. “Yanlış inançlar pislikten daha kötüdür, ruhumuzu kirletir, suyla çıkmaz” dedin. Aldığın maaşın bir kısmını okula araç gereç olarak harcamış birazda köye ailene göndermişsin. Kangal da yapılan toplantıya Vali, Kaymakam, il ilçe müdürleri katılmış. Yüzden fazla köy varmış. Sorunları çözüm için bulunmuş. “Kırık cama süpürge koydum” diyen bir köy öğretmenine öfkelenen Vali “iki liralık camı taktıramadın mı?” diye hocaya ve muhtarına veriyansın etmiş. Bir süre sonra cesaretle elini kaldıran ve sözü alan babam durumları anlatır. Kendisinden ayrı oturan muhtarını öğrenince, Vali Bey kaşlarını çatır ve öfkelenmesine fırsat vermeyen babam söze girer “ben toplantıya gecikince ayrı oturmak zorunda kaldık efendim” deyiverince muhtar ve ekibinin gerginliği gider fakat Vali bey hisseder on sekiz yaşındaki öğretmenin maksadını, çünkü zehir gibi bir Vali olduğunu hep dinlerdik ve “öyle olsun” der. İlçe kaymakamı da durumu öğrendiklerini ve gidip göreceklerini söyler. Vali bey gür sesle salona hitap eder. Taşını kumunu ve yerini temin eden ve okul ihtiyacı olan köyleri ilçe eliyle dilekçelerini valiliğe gönderilmesini söyler. Okul olmayan köyleri birkaç yıl içinde okula kavuşturacağını belirtir. Muhtara dönen Vali Bey “öğretmen yaparız dedi ama taşı kumu, okul yerini vermek seni ve bilhas-

sa köyü ilgilendirir. Bunlar köylünün yapacağı zor işler. Devlet vatandaş işbirliği lâzım ,nedersin?”deyince, muhtar kararlı ve birazda efelenerek” bizim için bir haftalık iş, yaparız Vali bey” der. Vali bey ve babam sanki duyguları sözleşmiş gibi, birbirini okurlar. İşler yolundadır babam için, işlemlerin nasıl yapılacağı da orada anlatılır. Yeni atanan on sekiz yaşındaki babam büyük bir mutlulukla Sivas Valisi Mehmet Varinli ye ve heyetine teşekkür eder “görevimiz” diyerek babama gülümser. Ertesi gün öne gelenler köy odasında toplanıp babamı da davet etmişler.

Kapıyı açınca” buyuur buyuur! Hoca efendi” diyerek küçük büyük herkes saygıdan ayağa kalkmışlar. Hiç tanımadığı hatta zorluk çıkaran köylüyü Vali ye övdüğü için babamı daha önce aralarında toplanmışlarında ve o gün takdir etmişler. Kız çocuğunu göndermemek için övündireyle babamın üzerine yürüyen kişide mahcup haldeymiş tabi. O hafta öğretmen ve köylünün gayretleriyle çalışmalar başlamış. Tek zorlarına giden ise gıcırdayan kağnılarla öküzlerin ve insanların emeği imiş.

Vali bey teftişe geldiğinde kırk üç hanelik Kalkım ı görünce “ bu okul yapılacak” der ve nerelisin diye sorar babama. Isparta- Yalvaç - Sücüllü köyü deyince babama” senin köye iki katlı o büyük yeni okul benim zamanımda yapıldı(ben yaptım dememiş).

Beşinci sınıfı orada bitirip mezun olduğunu söyleyen babam” inşallah öğretmenim olduğum bu okulun yapılması şerefi sizlere nasip olur” der.

İkinci ders yılına yetişen okul açılışı için kaymakam beyle görüşen babam, Vali beye ulaşmak istediğini belirtince” Vali Bey Tokat a tayin oldu “ sözüyle öylece kalakalır. Sessizlik ve hüznün çöker. Kaymakama “ sizlerle yapalım bu açılışı” deyince her şeyi bilen kaymakam da üzülür bu gidişe.” Sen bizleri temsilen köylülerle kendi arzun gibi yap hoca” der.

On altı kız, otuz iki erkek öğrenci ile büyük bir coşkuyla ilk ders yılı ve okulun açılışı tüm köylüyle yapılır. Köye dört yıl ödemeli traktörde genç öğretmen sayesinde girer. Yıllar sonra babam, annem, oğlum, abim ve yeğenim köyü ziyarete gittiklerinde, seneler geçmesine rağmen Kalkım’lı yaşlılar babamı tanırlar ve ağlaşırlar. Yapılan okul içi boş bir şekilde yerindeymiş.

Oğlum Emre, Kangal köpeği Karo ve Gülce’yle çok güzel vakit geçirmiş, uzun süre kardeşi Erdem e anlattı, hemde defalarca. Sivas Kangal’ın Kalkım köyünün meşhur ama yok olmaya hazır bakımsız balıklı ılıcasınında çok ilgiye ve ilgililere ihtiyacı var. Cilt hastalarına iyi gelen su umarım bir gün değerlendirilir.

Talip babam senin ve tüm eğitimcilerin öğretmenler günü kutlu olsun, sağlıklı bir ömür dilerim.

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperver Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisine girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FIKİR **PERVER**

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **25 okula ulaşmıştır**. İncelemek için **sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz**.

Laf ebeliği yapma sevgili çünkü ebe de sensin sobe de.

Sunay AKIN

Bu dünyada kolay iş yok ki, kimse kimseye bedava ekmek vermiyor.

Zülfü LİVANELİ

Çocuklarla birlikteyken ruh iyileşir.

Dostoyevski

Neden kendimize bakıldığını hissedince başka şeylerle meşgul görünmek isteriz?

Haldun TANER